

Danskernes Historie Online

Danske Slægtsforskeres Bibliotek

Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliseringsprojekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt vores arbejde – Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her: <https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat>

Ophavsret

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

Links

Slægtsforskerens Bibliotek: <https://slaegtsbibliotek.dk>

Danske Slægtsforskere: <https://slaegt.dk>

VorBANK

3

1977

Fra vækkeuret om morgenen river os ud af vore drømme, til vi søvligt slukker lampen ved sengen om aftenen, omgiver teknikken os og præger vore handlinger, vore beslutninger og vore resultater.

Det sker, at man hører folk forbande teknikken, men den er her nu engang, hvad enten vi piber eller synger.

Og så kan vi jo lige så godt synge.

Bankmandens foliant og kongepen er afløst af maskiner, som bliver mere og mere sindrige for hvert trin, udviklingen beskriver. Flere og flere bankforretninger nødvendiggør mere og mere teknik, ligesom det stigende forbrug af telefonsamtaler nødvendigvis måtte føre til automatisering af centralerne, og mængden af breve fordrer anvendelse af postnumre, hvis ikke det hele skal bryde sammen.

Dette temanummer af Vor Bank beskæftiger sig med teknikken, men endnu mere med menneskets forhold til den. Det er forståeligt, at indførelsen af de nye, automatiske systemer kan virke overvældende på

mange, – men kun i begyndelsen. Langt de fleste vænner sig hurtigt til at betragte de tekniske vidundere som det, de er – og *kun* er: hjælpemidler ligesom en motorplæneklipper, en røremaskine og en bil.

At de alligevel berører og påvirker vor indstilling og vore vaner, siger sig selv. Men uden os var de alligevel ingenting.

Dette er væsentligt og derfor omtanke værd. Kravene til den enkelte medarbejder er ikke blevet mindre eller færre, men man kan sige, at takket være den tekniske bistand, der nu står til rådighed, flyttes visse krav fra det mekaniske rutinearbejde (f.eks. sammenlægning af tal-kolonner) til et mere kreativt og meningsfyldt arbejde (f.eks. kundeekspedition og rådgivning).

Påvirket af disse nye muligheder har den enkelte mulighed for både at udvikle sine konstruktive evner og at beskæftige sig mere og mere med den humanistiske side af bankvirksomheden: den, der angår mennesker.

Og det er blandt andet det, Vor Bank's temanummer handler om.

Fødselsdag

Direktor A. Bagge-Petersen fylder den 28. august 65 år.

Udnævnelse

Personale- og uddannelseschef Jørgen Wichmann (37), er udnævnt til underdirektor pr. 1. juli.

Medejer af NORDIC BANK *i London*

Handelsbankens repræsentantskab har på møde i april, efter forudgående forhandlinger med aktionær-bankerne i Nordic Bank Limited, besluttet, at banken indtræder som medaktionær i Nordic Bank Limited i London.

Nordic Bank blev stiftet i 1971 af Den norske Creditbank, Oslo, Kansallis-Osake-Pankki, Helsingfors, og Svenska Handelsbanken, Stockholm – vore partnere i Nord-

finanz-Bank Zürich og Manufacturers Hanover Banque Nordique i Paris.

Direktør H. E. Johansen og vice-direktør Svend Kæstel indtræder som Handelsbankens repræsentanter i bestyrelsen for Nordic Bank, og de var den 27. april i London, hvor de deltog i et pressemøde om medejerskabet med såvel engelske som danske journalister. Endvidere er tidligere direktionssekretær Bo

Jagd udnævnt til associated director i Nordic Bank.

London-banken har specialiseret sig i at yde finansiering og anden bankmæssig bistand til industri, handel og skibsfart med forbindelse til de nordiske lande, herunder management og syndikering af euro-valutalån og acceptance credits, hvilket har betydning for den nordiske eksport til England. Også på andre områder som f.eks. leasing og rådgivning ved etablering og fusioner over landegrænserne har Nordic Bank opbygget en betydelig ekspertise.

Nordic Banking & Finance
Nordic Banking & Financ
Nordic Banking & Finan
Nordic Banking & Final
Nordic Banking & Finæ
Nordic Banking & Fin
Nordic Banking & Fi
Nordic Banking & F
Nordic Banking &
Nordic Banking &
Nordic Banking
Nordic Bankin
Nordic Bankii
Nordic Bank

You need go no further

Nordic Bank House, 41-43 Mincing Lane, London. Annonce-klippet til venstre er fra The Times.

» Der er kommet mange nye aspekter til «

Ved chefmødet på Hotel Scandinavia den 25. april og souschefmødet i Bella Center den 29. april gav vor ledelse et situationsbillede af forretningen Handelsbanken.

»Velkommen til møde om de problemer, som er vores allesammens«, sagde direktør Bendt Hansen i sin indledning til chefer og souschefer. Da man var samlet i fjor, var det især langtidsperspektiverne omkring FIRS og Ejby, der var på programmet, men nu var det de helt nære ting, det drejede sig om. »Vi må ikke glemme de daglige ting, derfor vil vi i dag beskæftige os med vore fire discipliner«, fortsatte Bendt Hansen. »Der er kommet mange nye aspekter til i det sidste halve års tid. Hvis vi skal konsolidere os, skal vi tjene penge. Hvordan kan vi tjene flere penge – det er dagens tema«.

Og temaet blev taget op af cheferne fra bankens fire forretningsområder. Der blev talt meget om markedsmål, markedsandele og markedspolitik, og der blev lyttet intenst. Af og til blev en bold givet op af filial-ogafdelingsfolkene (bl.a.: – hvorfor kommer I ved filialudviklingsmøderne ikke ud til os fra Hovedsædet? Svar: – desværre, det ville betyde 9 hovedsædefolk ud imod normalt 1 filialmand ind). Men meget skulle nås, og disse to store 1-dags møder, med så mange mennesker, må nødvendigvis mest blive en-vejs-kommunikation.

Fra Administrationsområdet:

Vicedirektør Bendt Iversen gav en forhåndsorientering om imagekampagnen i maj-juni, som vi nu alle kender, og han talte derefter indgående om de særlige indlån. Disse har i det sidste år vist en pæn fremgang med fastholdelse af mar-

kedsandelen i forhold til samtlige banker for såvel beløb som antal konti – nota bene når bortses fra kapitalpension. I salget af kapitalpension skal vi strenge os an. Der gennemføres nu en række chefkurser om kapitalpension med henblik på at give tilbundsående varekunds-kab, direktør Iversen fremhævede stærkt betydningen for banken af denne type meget stabile indlån.

Endvidere gennemgik direktør Iversen aktivitetsplanen for 1977 – såvel markeds-mæssigt som projekt-mæssigt. Under projektplanen redegjordes blandt andet for hjælpesystemer til FIRS-systemet i forbindelse med bogføringssystemets forårs- og efterårsversion, SWIFT-starten i juni og etablering af FIRS-systemets kunderegister.

Underdirektør Boris Kreilgaard talte om ressourceproblematikken både hvad angår bemanning og arbejdstider, og han slog herunder blandt andet til lyd for en fornuftig

arbejdstilrettelæggelse med fortsat nedbrydning af fagopdelingen og uddelegering af arbejde. Det oplystes, at den estimerede aflastning i forbindelse med indførelsen af FIRS systemet ser ud til at holde, idet aflastningsprocenten, baseret på januar-volumen for de første 11 enheder, lå på 17,3 mod estimeret 18 %. Aktivitetsudviklingen viser en stigning på 5 % fra 2. halvår 1975 til 2. halvår 1976, berettede direktør Kreilgaard.

Personalechef J. Wichmann var optaget af overenskomstforhandlingerne, så kontorchef Jørgen Eiberg forelagde de aktuelle problemer, der arbejdes med i Personale-Afdelingen. Han kom først ind på de ændringer, som omlægningen til on-line-systemet medfører for arbejdsdelingen og stillingsstrukturen i enhederne. Drøftelserne mellem ledelsen og personaleforeningen herom drejer sig ikke mindst om kassererstillingen, som i de fleste enhe-

der vil kunne ændres til en ekspeditionslederstilling med ansvaret for enhedens kasseterminaler. Som det vil være medarbejderne bekendt, har Personale-Afdelingen siden udsendt cirkulære P.3.49/1977 om stillingsstrukturen, hvori blandt andet oplyses, at banken – indtil stillingsstrukturen er afklaret – ved nybesættelse af kassererstillinger vil gøre udnævnelsen midlertidig.

Om den fremtidige personalepolitik sagde Jørgen Eiberg iøvrigt, at fleksibilitet bliver et nøgleord, og at det bliver nødvendigt at stille øgede krav til personaleplanlægningen såvel centralt som decentralt. For at kunne opfylde sådanne krav må vi kende noget til størrelsen af det fremtidige personalebehov, men det er også nødvendigt at kende medarbejdernes egne ønsker, formåen, interesser og uddannelsesbehov. Stillingsbeskrivelser og udviklingssamtaler vil være hjælpemidler til at opnå dette. ➔

En systematisering af udviklings-samtalen behandles på direktionens foranledning i en arbejdsgruppe under Personale-Afdelingen og OU-kontoret i samarbejde med uddannelsesudvalget, beredte Jørgen Eiberg. Ideen er, at enhver medarbejder mindst en gang om året skal have lejlighed til at drøfte nuværende og kommende arbejdsforhold med sin chef eller en person, til hvem chefen delegerer denne beføjelse.

Om personaledimensioneringen og den aktuelle situation sagde Jørgen Eiberg: »Den tid vi befinder os i nu, er hård, meget hård for nogle enheder. Inden længe tager konverteringerne for alvor fart, og en række provinsfilialer er med på listen. Mens forflytninger inden for Stor-København som oftest ikke er det store problem, opstår der i provinsen en række problemer. Selvom det i de senere år er både sagt og skrevet, at forflytninger er en del af prisen for tryghedsaftalen, er vi klar over vanskelighederne.«

I forsøg på at klare disse vanskeligheder bedst muligt har Personale-Afdelingen etableret en personalekonsulenttjeneste med fuldmægtig Edith Lajer som konsulent. Konsulenttjenesten vil i rimelig tid inden konverteringen aflægge besøg i enheden og tage en snak med medarbejderne om mulighederne for beskæftigelse andetsteds i banken. Personalekonsulentordningen gæl-

der for hele landet – også for det københavnske område. »Personale-Afdelingen vil naturligvis gøre alt for, at forflytninger bliver så rimelige som muligt, men der kan blive tilfælde, hvor forflytninger over større afstande bliver en realitet,« sagde kontorchef Eiberg.

Fra Kreditområdet

Vicedirektør Eli Therkildsen fremhævede, at der med den seneste forhøjelse af beføjelserne er sket en yderligere decentralisering af kreditgivningen. Dette gælder i særlig grad kreditgivningen til vore erhvervs-kunder. Erhvervslevet er i dag i focus i bankens kreditpolitik, og direktør Eli Therkildsen gik meget tæt ind på, hvorledes og i hvilket omfang den enkelte enhed skal søge at bidrage til opfyldelsen af bankens generelle kreditpolitiske målsætning, alt under hensyn til det lokale markedsområdes struktur.

Vi må gøre os klart, at vi i de kommende år må afpasse vor aktivitet efter de til enhver tid disponible ressourcer, det være sig kreditmidler eller medarbejdere, det gælder om at opnå de bedst mulige forretninger med de givne ressourcer, sagde direktør Therkildsen. Han pegede på faren for ved uopmærksomhed at få dårlige virksomheder, som konkurrenterne ønsker at afgive, og nævnedes konkurrencen fra udenlandske banker og spa-

rekasser, som også har gjort det naturligt at sætte focus på erhvervs-kunderne – betydningen af at knytte personlige forbindelser må ikke undervurderes, og indsatsen herfor bør ikke være begrænset til bank-lokalet.

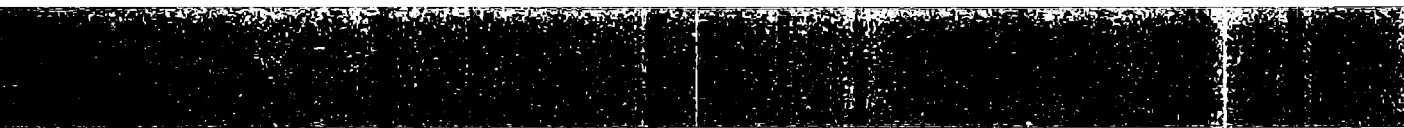
Fra Investeringsområdet og stabsafdelinger:

Vicedirektør Egon Jensen og underdirektør P. Bisgaard talte fra Investeringsområdet. Der blev givet orientering om de lovforslag, der dengang var på bordet for udvidet skattekontrol, og om forslagene eventuelle konsekvenser for banken. Herudover koncentrerede indlæggene sig om pantebrevsmarkedet.

Fra Økonomisk-Politisk Afdeling havde kontorchef Bent Ravn et indlæg om udsigterne for likviditetsudviklingen.

Underdirektør D. Vittrup og kontorchef Thomas Bjerregaard talte om indsatsen på PR-fronten og ønsket om at forstærke aktiviteterne omkring bankens image, i hvilken forbindelse Informations-Afdelingen er blevet udvidet ved ansættelsen af journalist Stig Andersen som pressechef.

»Tiderne skifter, og det gør symboler også«, sagde direktør Vittrup. Bankens nye bomærke blev første gang vist i årsberetningen. Den 2. maj skal være en slags introduktionsdag med opsætning af det nye bomærke i enhedernes vinduer m.v.,

og hen ad vejen vil der derefter ske en udskiftning overalt, »men det er en stor proces, som vil tage sin tid«, bemærkede direktør Vittrup.

Fra Udlandsområdet

Vicedirektør Svend Kæstel og underdirektør P. Mathiesen talte om udlandsforretningerne. Der blev givet en aktuell vurdering af udsigterne for de vigtigste valutaer og den danske krone, og det bemærkedes, at slangesamarbejdet forventes at bestå, men med hyppigere kursjusteringer.

Deltagerne fik at vide, at der siden efteråret 1976 er sket en kraftig forøgelse af formidlede udlandslån, idet porteføljen er steget med 37 % og iøvrigt er accelererende. Med hensyn til lånenes placering i de enkelte valutaer har man tydeligt kunnet følge betydningen af den stigende rådgivning af kunder.

Den seneste annoncering for udlandslån har – ud over ønsket om

at markere os – haft til formål at pege på de mindre virksomheders mulighed for at optage udlandslån. Der er i princippet i dag ingen undergrænse for størrelsen af disse lån.

Der blev blandt andet peget på udlandsforretningernes muligheder for at virke som løftestang for forretninger i al almindelighed, og også Udlands-Afdelingen understregede betydningen af en nær og personlig kontakt til erhvervskunderne, hvor den nye Erhvervsafdeling Udland er parat til at støtte enhederne.

Endelig pegedes på de udenlandske bankers besøgsaktivitet hos vore kunder, som vi mærker mere og mere. Lad os ikke vente, til problemerne er der, lad os komme dem i forkøbet, sagde Udlandsledelsen.

Fra Direktionen:

Direktør Bendt Hansen havde dagens sidste indlæg. Han omtalte først de mange indgreb og restriktioner, bankerne møder fra det of-

fentlige, herunder rentemarginalloven, hvorom et udvalg skal afgive betænkning i efterårrets løb, og lovforslagene for skattekontrol, hvis gennemførelse vil kunne give os problemer med hensyn til kundernes tillid til »bankhemmeligheden«.

På grund af vore aktivers karakter får bankerne ikke – som så mange andre virksomheder – automatisk andel i inflationens gevinster, ønskerne om at forøge indtjeningen skal ses i lyset heraf. Dette understreger også nødvendigheden af, at vi kan stå os i konkurrencen. »Jeg tror, at De gennem dagens indlæg har fået illustreret vor vilje til fra centralt hold at gøre alt hvad vi kan for at skabe bedst mulige vilkår for Dem, der i »ildlinien« skal føre slaget«, sagde Bendt Hansen og fortsatte:

»Der er ikke i dag talt ret meget om at spare eller holde igen på omkostningerne. Det er ikke, fordi det ikke interesserer os, men vi synes, at vi har fået en god styring af vor omkostningsudvikling, og føler også, at De lever med på dette område på en positiv måde.

En af de besparelser, der har været omtalt i dag, er den reduktion i medarbejdertallet, som FIRS vil give anledning til og som allerede nu tegner til at blive af betydning, – sådan som vi også har regnet med.

I den forbindelse har der jo foregået et udvalgsarbejde om filial- og stillingsstrukturen i fremtiden.

Om stillingstrukturen skal jeg ikke sige noget i dag, da udvalget endnu ikke har afsluttet sit arbejde.

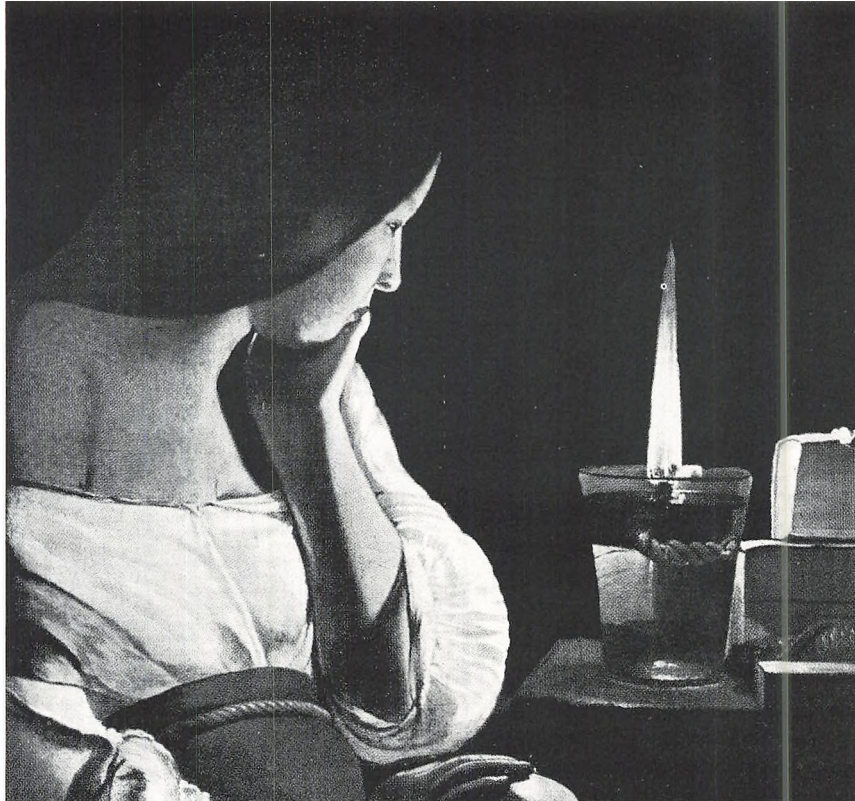
Den fremtidige filialstruktur er derimod behandlet i en rapport, som udvalget for kort tid siden har afleveret til direktionen. Vi er i princippet enige med mange af rapportens argumentationer og indstillinger, herunder

1. ingen etablering af regioner,
2. opretholdelse af puljesamarbejdet på de administrative områder,
3. ændring af en del enheders arbejdsområde, således at kun de mest almindelige bankforretninger udføres af disse. Mere komplicerede sager henvises til anden udpeget enhed i nærheden,
4. ingen ændringer i reference til hovedsædet,
5. fortsatte bestræbelser på at nedlægge ikke rentable enheder.

Vi er ikke færdige med at behandle emnet, men håber at kunne orientere Dem om den endelige stillingtagen, således at vi ved begyndelsen af 1978 kan gennemføre det nødvendige.»

Direktør Bendt Hansens afslutning mundede ud i en opfordring til de tilstedeværende om sammen med deres medarbejdere at gøre, hvad de kan for på lokalt plan at skabe kendskab til bankens service og bestyrke billedet af banken hos omgivelserne.

Begge møderne sluttede, traditionen tro, med en festlig middag. cp

Maleri af Georges de la Tour (1593 - 1652):
Den bodfærdige Magdalene ved nallampen.

PÅ BESØG I FORTIDEN

Af Ole Hansen

Teknikken udvikles - vi får stadig flere og mere moderne hjælpemidler. Men hvad ville der egentlig ske, hvis strømmen en dag svigtede.

Jeg havde for et par år siden en oplevelse, der satte tankerne igang omkring denne situation.

Jeg arbejdede i en mellemstor afdeling i byens periferi. Det var fredag, d.v.s. aftenkasse, og vi befandt os i januar måned. Pludselig klokken 15 gik lyset ud - kassemaskinen stoppede midt i en ekspedition - det samme skete for bankbogsmaskinen.

Strømmen havde svigtet, ikke kun hos os; hele kvarteret lå i mørke.

Vi fik hurtigt sendt en mand til købmanden efter stearinlys. Lysene blev tændt, og en forsinket julestemning bredte sig i lokalet. Håndsvingene til kasse- og bankbogsmaskinerne blev fundet frem, og vi forsøgte os som lirekassemænd.

Vi blev enige om at servere en kop kaffe for kunderne som kompensation for den lidt usædvanlige betjening, men ak - uden strøm ingen kaffe.

Pludselig for yngste mand op: »Posthuset« nærmest råbte han. Det elektriske ur var selvfølgelig også gået i stå, og klokken havde ubemærket nærmet sig posthusets lukketid. Posten blev pakket i rekordtempo, men der findes ikke håndsving til elektriske frankeringsmaskiner, og vi havde ingen frimærker, så 2 mand fik penge i lommen og styrtede afsted til posthuset med dagens post.

Lukketid nærmede sig, og vi begyndte at diskutere, hvorledes vi kunne stemme bilag af uden regnemaskiner.

Det kneb med de gode ideer, men så pludselig glimtede neonrørerne, og uret gik igang - strømmen var kommet igen! Hele maskineriet - alle vore hjælpemidler - fungerede igen, og kun stearinlysenes fattige skær fortalte, som en medarbejder udtrykte det, »at vi havde været på besøg i fortiden«.

Handelsbanken år 1984

Udfordringen er: *ikke* at bruge EDB til alt muligt

ANNO DIABOLI 1984 nærmer sig. Nu er der kun 7 år tilbage. Skal man tro George Orwell, er der grusomme ting i vente, men skal man udlede en spådom af den rundbords-samtale om »Handelsbanken år 1984«, som Vor Bank forleden indbød til, bevarer vi skindet på næsen og hjertet i livet. Dog løb som en lun understrøm under vor ordveksling det alvorlige råd til alle og enhver: *Husk at være mennesker og glem aldrig, at de andre også er det.*

Emnet var stort, og ordet var frit. Som akkompagnement til samtalen lød – for det indre øre – snurren, summen og tikken af det store tekniske apparat, som er blevet den moderne bankmands hjælpemiddel – og problem: *Teknik, automation, EDB, FIRS, on-line, terminaler, armbåndsradio* ... ord og udtryk svirrede om os og skabte forestillin-

ger om en ny verden, som stadig rykker os nærmere. Krisand havde sendt os en velskrevet fremtidsvision: Erichsens Palæ som bankmuseum ... beslutningsrummet med dets tv-for-

bindelse til ikke-tilstedeværende medlemmer af direktionskollektivet ... kontantløst samfund ... kroner og ører afløst af europamønten Qorq ... »Kommunik« som bankens nervesystem ... og bankdirektør Astrid Jensen som ordførende for direktionskollektivet!

Vi var således godt rustede til en udveksling af meninger om fremtidens bankforhold. Dialogen kunne begynde:

JUNGERSEN: Når jeg ser tilbage og tænker på udviklingen – for øvrigt mærkeligt nok: med vendepunkter netop hvert syvende år! – forekommer det mig karakteristisk, at virkeligheden har overgået fantasien. Vi er inde i en udvikling så spændende, at man bliver forsigtig med at spå. Hvad jeg finder betydningsfuldt er, at indtil 1969 var vi hos os og i andre pengeinstitutter væsentligst orienteret mod den enkelte kunde. I dag er kunden nok betydningsfuld, men alligevel taler man mere og mere om grupper af kunder: Erhvervssektoren, det offentlige o. s. v.

Større perspektiver

På medarbejderside gjaldt det, at de, der gjorde karriere, var dem, der var hurtigst til at løbe til skranken og hurtigst til at ekspedere pa-

6 fra Handelsbanken satte sig rundt om et bord for at tale om fremtidens muligheder på det tekniske og det menneskelige område

Rundbordsamtalens deltagere: Birte Roll Holm, Informations-Afdelingen, K. G. Jungersen, Kreditkontoret, Ole Jacobsen, EDB, Jens Lyng, EDB-Teknik og -Metoder, Jens Lottrup, Gl. Kongevej Afdeling, P. Kielsgaard Borum, EDB-Systemudvikling. Knud Meister var ordstyrer og referent.

pirer og dokumenter. I dag er det ligesom andre egenskaber, der tæller. Om end denne ændring ikke sker med lynets fart, går den dog mod dem, der ser tingene i større perspektiv.

OLE JACOBSEN: Det er rigtigt, og det hænger jo netop sammen med teknikens udvikling. Før var man nødt til at interessere sig for de små ting. Det væsentlige i arbejdet bestod i, at man skulle gennem en stak papirer. Men efterhånden som EDB-teknikken er blevet udviklet, er det arbejde blevet en mindre og mindre del af opgaven, mens vi i højere grad er blevet problemløsere og formidlere for kunden.

Vi kan næppe drømme om, hvordan det hele bliver om syv år, men vi kan se nogle tendenser. Der vil stå et større og større informationsgrundlag til rådighed for den enkelte medarbejder. Spørgsmålet er da, i hvor vid udstrækning vi formår at benytte det, og hvor lang tid det vil tage os at blive vant til at arbejde på denne helt nye måde.

Teknisk er der ikke så mange grænser for, hvad vi kan nå. Det bliver mere en sag om tid, ressourcer og penge. Nu er vi gået ind i on-line systemet, og det er i sig selv en ordentlig mundfuld. Der vil gå nogle år med at indarbejde det. Først da kan vi gå videre endnu. Men det tager også tid at vænne 5000 mennesker til en ny teknik.

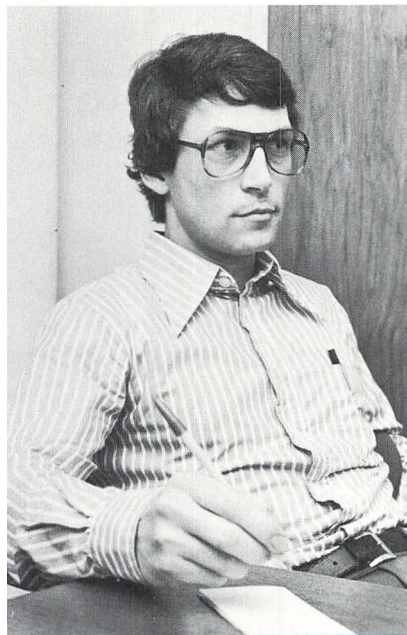
LOTTRUP: De gamle medarbejdere havde indstillet sig på den menneskelige kontakt med kunder og kolleger. Forestiller vi os en ny generation, som er fortrolig med EDB og

anden teknik, når de kommer ind i banken for at arbejde, er det til gengæld væsentligt, at vi lærer dem at anlægge et menneskeligt synspunkt og en menneskelig holdning. Det er vigtigt at kunne snakke med kunderne og ikke blot med terminalerne!

Skal vi overleve som bank, er det helt afgørende, at vi ikke blot ajourfører teknikken, men samtidig fastholder de menneskelige aspekter. I vor uddannelse har vi nok i de senere år lagt mere vægt på den tekniske side af sagen og måske knap så meget på den menneskelige.

EDB snakker dansk

LYNGE: Men det bliver ikke blot et spørgsmål om uddannelsespolitik,

JENS LYNGE

»Teknikken vil undervejs lære os, hvad vi skal vide.«

men om beslutninger i alle led, som befordrer menneskeligheden i banken. EDB-verdenen er f. eks. allerede i gang med at menneskeliggøre systemerne, så at man ikke blot benytter sig af tal og koder, der skal slås op i en bog, men af et sprog, som mennesker umiddelbart forstår. Vi er ikke nået vidt nok endnu på dette område. Der skal endnu forbedringer til, for man skal huske, at det er mennesker, der skal arbejde med systemerne.

BIRTE ROLL HOLM

»Banken er ikke teknikken. Banken er medarbejderne.«

BIRTE ROLL HOLM: Vi må også huske, at de valg, vi foretager i dag, skaber fremtidens vilkår. Forholdene har vel gjort, at man var nødt til at forcere en udvikling, som imødekommer de optimale krav. Men det-

te kan binde os, sådan at vi kan have svært ved at skifte retning, selv om vi har måttet erkende, at vi var slået ind på den forkerte vej. Her kommer de økonomiske aspekter ind.

Men det er vigtigt at slå fast, at *teknikken er et hjælpemiddel – og kun det*. Vi har tendens til at se op til denne moderne teknik, og selv om mennesket altid har vist evne til at tilpasse sig, er det ikke sikkert, at alle er lykkelige ved denne tilpasning.

De ældres problem

Fra ledelsens side må man huske at spørge: hvad er det for mennesker, vi har ansat i vores virksomhed? Menneskene er jo forskellige, og netop i disse år træder forskellen stærkere frem end nogensinde.

Jeg tror, at den ældre generation har det svært. Den er bange, selv om den oftest skjuler sin angst, for den nye teknik og for den unge generation, som nu kommer ind, og som har et helt andet forhold til de nye vilkår. Jeg tror ikke, at de store spændinger giver sig meget mærkbare udtryk, men de er der bare . . .

LYNGE: Når det drejer sig om tilværelsen af viden om den nye teknik og dermed om tilvænnelse og tilpasning, gælder det jo, at teknikken selv vil kunne hjælpe os. Når man skal arbejde med FIRS-systemet, skal man omstille sig fra en papirgang til en næsten ikke-papirgang. Men man har mulighed for at udvikle EDB-systemerne sådan, at de bistår folk med at vænne sig til dem. Man behøver altså ikke et stort cir-

K. G. JUNGENSEN

»God latin sidste år kan nemt blive dårlig latin i år.«

kulære til at lære menneskene det nye. De lærer undervejs.

KIELSGAARD: Jeg tror, at da kundebetjeningen og rådgivningen vil få en fremtrædende plads, har man også brug for at lære af de ældre og at trække på deres erfaringer. Jeg er heller ikke så bange for, at vi kommer til at binde os for hårdt til de tekniske systemer.

Prøver man på at gætte på fremtidens forhold, kan man måske sige, at teknikken ikke bliver det store problem. Den kan de fleste lære at betjene. Det, man vil interessere sig for, er forskelligartetheden, miljøet og oplevelsen. Det er vist Toffler, der skriver i »Future Shock«, at det ikke vil vare så mange år, før pen-

gene ikke er det store problem, men oplevelsen af noget nyt bliver det, der optager os . . .

God latin – dårlig latin

JUNGENSEN: Det er tankevækkende at huske, at i 1920'erne, 30'erne – ja, helt op til 1950'erne var det, man som ung bankmand havde lært, god latin. Men nu kan man sige, at det, der var god latin sidste år, meget vel kan være dårlig latin i år. Der stilles krav om fleksibilitet.

Det er jo også sådan, at dengang vi fik EDB, var det teknikken, der bestemte, hvordan et problem skulle løses, og medarbejderen kunne komme i den situation, hvor han troede, at han var den svage. Men det passer jo ikke. Kravet går den anden vej. Mange tror, at de er slaver af teknikken. Det er her et spørgsmål om at sige: jamen, det er *den*, der er værktøjet, og *mig*, der styrer den! For den unge medarbejder er det nok lettere at tænke sådan.

Den kreative – en mangelvare

Hvad der er brug for, ikke blot i banken, men i alle virksomheder, er *den kreative*. Han er en mangelvare. Han er den, der formår at bruge teknikken med fantasi. Dette kræver en udvikling af menneskelige egenskaber, og det stiller dermed igen krav til den form for uddannelse, vi benytter. Kommunikationen bliver på den måde et afgørende spørgsmål, for den enkelte medarbejder må forstå, hvad meningen er, ikke

blot med hans eget arbejde, men med banken i det hele taget.

LOTTRUP: Det er rigtigt, for det er meget væsentligt, at medarbejderne har en holdning til banken, som virkelig er frugtbar for banken i dens arbejde. Her kan man måske spørge, om kommunikationen har været god nok. Vi må se i øjnene, at medarbejderne er ved at skifte holdning til deres arbejdsplads. Det betyder ikke, at medarbejderne ikke er positive over for banken, men i hele samfundet sker der en ændring af holdningen til arbejdspladsen. Jeg ser det som en meget stor fare, hvis medarbejderne når til ikke at føle et engagement i arbejdet – at de savner motivationen.

Gør man ikke noget ved det, er jeg urolig for, at man løber ind i problemer. Det er stadigvæk vores

JENS LOTTRUP

»Uddannelsen har lagt mere vægt på teknik end på menneskelighed.«

store kundekreds, vi skal leve af, og har medarbejderne ikke en positiv holdning, så går det ud over kunden.

Naturligvis er der muligheder til stede for at komme i den rigtige retning, men det kræver, at man sætter mere ind på at skabe motivation. Der er i dag mange medarbejdere, som føler sig »lost« i systemet og derfor kan få en lidt ligeglad holdning til deres arbejdsplads.

Det har nok også at gøre med, at mange yngre medarbejdere i dag ikke har de samme muligheder som for f.eks. 7 år siden. Avancementsmulighederne er måske nok noget, som medarbejderne i dag ser svindeligt.

Hvem har vi brug for?

BIRTE ROLL HOLM: Det er vigtigt at fastholde det, som Lottrup har sagt. *Banken er ikke teknikken. Banken er medarbejderne.* Derfor må man, når man bestemmer sig for et nyt teknisk system, spørge om, hvad det er for medarbejdere, man vil have, når denne teknik er udviklet. Der kan man sige, at man nok har svigtet, men jeg indrømmer, at det er svært. Jeg synes derfor, at man virkelig skal være villig til at ofre mange penge på uddannelsen.

Vi har i dag en teknik, som kan en hel masse, men man må indrømme, at vi ikke helt har den medarbejdertype, som man kunne ønske sig. Man klarer sig ikke med gode intentioner og fine cirkulærer. Derimod må man straks fra starten køre begge ting: anskaffelsen af teknikken og uddannelse af medarbejderne i én langtidsplan. Vi kan få et spæn-

dende job i banken ved at køre over i en spændende rådgivningsfunktion. Men det kræver kommunikation, og det kræver uddannelse . . .

Så langt nåede rundbordssamtalen i første omgang, men det var åbenlyst, at deltagerne havde mere endnu på hjerte. For at lade udtalelserne sigte mod det samme mål, bragte vi det spørgsmål frem: hvordan den ideelle bankmand/kvinde ville være i 1984, og svarene lod ikke vente på sig:

BIRTE ROLL HOLM: Ikke ligefrem nogen socialrådgiver, men alligevel et menneske med en rådgivende funktion. Hvad banken har at tilbyde, er et kæmpeprodukt, som kan være vanskeligt at beskrive kort, men takket være teknikken vil vi være i stand til at overskue den enkelte kundes situation og sætte ind netop dér, hvor der er behov for det.

JUNGENSEN: Jeg tror, at der vil være flere medarbejdertyper. Jeg er optimist og tror ikke, at man mister holdningen eller lysten til at tage fat. Derimod er det rigtigt, at folk har fået ændret holdning til karrieren og til jobbet. Der vil være manden, som arbejder 24 timer i døgnet for banken og også manden, som blot varetager det job, han er sat til. En væsentlig del af bankarbejdet vil beskæftige sig med kapitalformidlingen, og her kan medarbejderen gøre sin indsats.

Ham, der kan det hele

Jeg ser for mig to situationer: den ene viser en bankmand, der sidder med en terminal ude hos kunden, og den anden viser en medarbejder, der sidder i et »Krisand-lokale« og snakker med en kunde dér. Men der er altså denne mand, som er »ude med tasken« hos kunden. *Han er manden, der kan det hele og kan snakke med om alt, takket være teknikken.* Kunden vil ikke acceptere at snakke med ti bankfolk. Han vil have én, han kan holde sig til. Derfor stilles der i fremtiden krav, krav og krav igen til medarbejderne, og til gengæld bliver udfoldelsesmulighederne større end dem, man har i dag.

P. KIELSGAARD

»Oplevelsen af noget nyt bliver det, der optager os.«

OLE JACOBSEN: Jeg er enig med Jungersen, men problemet er: *hvornår?*

Det vil dreje sig om at formidle en masse ting, og her har vi teknikken til rådighed. Vi vil dog nok også i fremtiden have en række eksperter til rådighed. Kravene og også mulighederne bliver mange. Derfor må vi spørge om, hvordan vi uddanner medarbejderne til den nye situation. Vi véd, at det bliver en helt ny uddannelse, vi får brug for, men der har endnu ikke været kræfter til den. Kravet vil imidlertid melde sig.

Spar 300 timer!

LYNGE: Når jeg skal svare på spørgsmålet, har jeg det nok lidt vanskeligt, fordi jeg er teknisk belastet! Men jeg tror, at man vil opleve, at flere og flere kommer til at arbejde hjemme de fire af ugens fem arbejdsdage og nøjes med nogle faste mødedage. På den måde kan man spare folk for noget, der svarer til 300 timers transport pr. år.

Det er nok også rigtigt, at vi vil se bankfolkene være opsøgende. Måske opdeles landet da i distrikter, hvori bankmændene arbejder nær deres hjem. Der vil stå en meget avanceret teknik til rådighed – om ikke efter 7 års så måske efter 10–15 års forløb.

Man vil heller ikke være så forblændet af teknikken som i dag. Ungdommen har allerede mødt den i skolerne og vil ikke finde den frustrerende.

LOTTRUP: Teknikken vil naturligvis bringe os mange gode ting i

fremtiden. Vort samfund er jo selv-accelererende, og summen af viden og lærdom øges hele tiden. Teknikken bliver her en lettelse. En masse kundskaber kan læses over på den, og vi kan i stedet for erhverve en større almen viden, bl. a. bedre kendskab til samfundets udvikling. Derved kan man give kunderne en bedre rådgivning og vejledning.

Motivation er nødvendig

KIELSGAARD: Jeg tror også, at der vil være mange typer bankfolk til den tid, og fælles for de gode vil være, at de har en holdning til arbejdet, fordi de véd, hvad bankens og deres egen opgave er. Vi skal gøre meget ud af at forklare medarbejderne det og give dem interesse i at klare de økonomiske problemer i samfundet. For at kunne gøre det må vi kunne holde på vores folk, og det gør man ikke bare med lønnen. *Vi skal motivere dem.* Jeg er derimod ikke så sikker på, at opsøgende bankvirksomhed er fremtiden. Heller ikke tror jeg, at de vil nøjes med at arbejde hjemme. De skal møde andre og diskutere problemerne med dem. Det er en oplevelse, vi vil have.

BIRTE ROLL HOLM: Problemet kan blive: skal jeg i fremtiden kommunikere med maskinen eller med andre mennesker? Bliver jeg berøvet det fællesskab, som er værdifuldt?

Dermed var samtalen nået gennem sin anden fase, og vi var kommet endnu længere ind i spørgsmålet om menneskets placering i en tid,

der kan bringe faren for automatikkens herredømme helt ind på livet af os. Et bestemt ord havde ligesom ventet på at finde sin plads i dialogen, som mere og mere beskæftigede sig med EDB-systemernes evne til at bemærke alt og huske alt. Ordet var: tillid:

BIRTE ROLL HOLM: Kravet om effektivitet er forståeligt, men jeg synes, at ordet *tillid* må med ind i billedet. Vi tænker alle meget traditionelt og accepterer den måde, tingene styres på, og som vi har kendt i mange år. Vi har en arbejdstid, og alt bliver styret på denne arbejdstid: omkostninger og omkostningsklemmer. Ud fra det regulerer man en masse ting. Vi må prøve på at finde andre løsninger, og her synes jeg, at *tillid* må være overskriften. Mange af de forholdsregler, der nu træffes, springer ud af mistillid.

OLE JACOBSEN: Jeg tror, at det er et problem, som gælder for hele samfundet. De sidste ti år eller så har været præget af voksende mistillid. Ogdette med, hvordan man får ydelse for det man betaler . . . jamen hvem siger, at man får ydelse, fordi jeg er i banken 40 timer om ugen? Der er jo ikke noget måleværktøj for min indsats. Det er vigtigere, at folk arbejder af lyst. Det eksisterede før i tiden, og det håber jeg sandelig må komme igen.

LYNGE: Når der tales om, hvorvidt man får valuta for den løn, man betaler, så må der allerede her råbes vagt i gevær. Man kunne f.eks. meget let i FIRS-projektet konstatere, hvor mange anslag en kasse-

rer har præsteret pr. dag. Men her skal man passe på, hvis man vil opbygge et tillidsfuldt klima.

Kontrol pr. maskine

BIRTE ROLL HOLM: Vi er nødt til at tage den tråd op, for der er en skræk blandt mange for de kontrolsystemer, som man bruger til at lave effektivitetsberegning for det enkelte menneske. Det kræver meget stor åbenhed fra en ledelses side, hvis man vil gå ind i noget sådant, men jeg mener *ikke*, man bør gøre det. Man skal styre på en helt anden måde. Den leder, man har anbragt i den enkelte enhed, kan naturligvis bedst afgøre, om der skal bruges 12 mand eller 10 mand til jobbet. Hvorfor skal en centralledelse afgøre det?

Jeg ved godt, at vi er i en tid, hvor der må restriktioner til for at bevare lønsomheden. Men vi er kommet for langt ad den vej, hvor der står: kontrol, kontrol, kontrol. Ordet tillid må have sin plads igen.

EDB skal ikke misbruges

KIELSGAARD: Effektivitet er jo ikke nødvendigvis et spørgsmål om at lave femten transaktioner på en time i stedet for ti, men at holde på kunderne. Men den effektivitet er naturligvis meget vanskeligere at måle.

LYNGE: En af de største udfordringer inden for den næste 7 års periode bliver *at undlade at bruge EDB værktøjet til alt, hvad det egentlig kan bruges til*. Opbygningen af klimaat er det vigtige. ●

OLE JACOBSEN

»Teknisk er der ikke mange grænser for, hvad vi kan nå.«

VALGET AF ENERGIKILDER

—det kommer os ved

Hvis solen, vinden og jordvarmen bliver en del af fremtidens forsyningskilder, kommer det enkelte menneske i højere grad med i energibeslutningsprocessen og i den praktiske udførelse.

Af Stig Andersen

Energi er bare noget, vi har. Med denne indstilling planlægger vi vor fremtid. Skaber en hverdag med elektronisk databehandling, motorveje og overlydsfly, med ting, hvor netop energien er en væsentlig forudsætning for, at tingene fungerer.

Men energien er ikke helt så selvfølgelig. Olien, der dækker 90 % af Danmarks energibehov, varer ikke evigt, den bliver dyrere og dyrere, mere og mere vanskelig at udvinde, og der er miljømæssige problemer forbundet med at bruge den.

Udviklingen kræver, at vi tager nye energikilder i brug. Og et engagement hos den enkelte kan blive forudsætningen for, at vi kan løse de energiproblemer, som vi allerede har, og som næppe bliver mindre i de kommende år.

Meget tyder på, at vinden, solen, jordvarmen og bølgerne bliver nogle af de energikilder, som skal hjælpe os gennem den energikrise, som for alvor satte ind med oliekrisen i 1973-74. Det er ikke blot et dansk, men et globalt problem at skaffe energi til det samfund, vi har skabt.

Og bliver vindmøller, solfangere og jordvarmeanlæg en del af de fremtidige forsyningskilder, så vil det i højere grad end tilfældet er i dag kræve, at den enkelte kommer med i energibeslutningsprocessen og i den praktiske udførelse. Så skal vi i meget høj grad til at være vore egne små energi-specialister.

Anvendelsen af atomenergi er også en mulighed for at løse energiproblemerne. Vælger man ensidigt denne løsning, vil energiforsyningen kunne styres centralt. Atomenergi

kræver kun, at vi har nogle teknikere, som kan deres ting, og som vi kan overlade ansvaret til.

En løsning, hvor både atomenergien og anvendelsen af de såkaldte naturlige energikilder indgår, må

Fårene står der endnu og glør, og det vil de nok også gøre, når Tvind-møllen får sine vinger på. Møllstårnet i baggrunden er bygget af elever og lærere på Tvind-skolerne i Vestjylland.

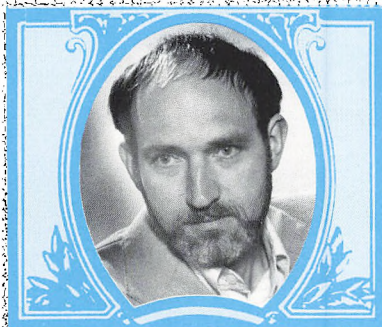
anses for sandsynlig. At det går i den retning, tyder også udviklingen indenfor erhvervslivet på. Flere og flere virksomheder ofrer både tid og penge på udviklingen af alternative energikilder, ikke mindst konstruktionen af solfangere har erhvervslivets interesse.

Andre steder har større eller mindre grupper på privat initiativ taget fat på energiproblemet og løst det ved hjælp af de naturlige energikilder. Det mest omtalte og største projekt finder sted i Tvind i Vestjylland, hvor der i tilknytning til Tvind-skolerne: Tvind Efterskole, Det nødvendige Seminarium og Den rejsende Højskole, er ved at blive rejst en kæmpe-vindmølle. Det er et projekt, hvor alle skolens lærere og elever deltager aktivt, både i beslutningsprocessen og i det praktiske arbejde med rejsningen af møllen.

I Vestjylland så man i starten lidt skævt til disse unge mennesker, der ikke blot vil skaffe sig selv den nødvendige energi ved hjælp af en vindmølle. Men denne skepsis har så småt vendt sig til respekt, for det var ikke kun snak med den vindmølle. Lykkes det for Tvind-folkene at få møllen til at forsyne alle tre skoler med energi, kan dette projekt få stor indflydelse på, om vi skal benytte vindenergi i Danmark i fremtiden.

Løsningen af vore energiproblemer kan meget nemt blive et spørgsmål om »Teknikken og vi«. For måske kan vi blive tvunget til at tage stilling til tingene, endog at tage aktivt del i løsningen af problemerne. Om 15 år kan det meget vel være solfangeren på taget af dit hus eller vandrørene under jorden i din have, der er med til at løse Danmarks energiproblemer. ●

Nærbilleder

Poul Bernt Jensen

Han tror på det lille EDB-anlæg, som hedder underbevidstheden: Man tumler forgæves med et problem. Så sidder man en morgen i toget fra Snekkersten – og pludselig ved man: Sådan må det være!

Det er mere forunderligt end den EDB-verden, Poul Bernt Jensen, 33, lever i, og hvor han fra EDB/Produktion og On-line Kontrol på Ottiliavej bl.a. forsikrer ikke-teknikerne, at der ikke er noget mystisk ved det. Sker der noget underligt, er det os, der har gjort noget forkert, siger han.

Fra fødebyen Saksøbing og skolebyen Maribo drog Poul Bernt Jensen først som stipendiat til USA og studerede så stærkstrøm på Danmarks Tekniske Højskole. Som grøn civilingeniør kom han i 1972 til Handelsbanken. EDB havde fået fat i ham!

Hjemme i Snekkersten er han ferm med en sav, en hammer og en pensel, og i vinter har han og hans kone Ann (født i Bombay, nu lærerinde i Helsingør) været optaget dels af datteren Stine, dels af at lære navigation. Øresund ligger så fristende nært.

Peter Holstein

Allerede mens han læste til cand. polit. arbejdede Peter Holstein i Handelsbanken. Efter endt eksamen kom han i 1974 til EDB-Afdelingen og satte ikke mindst ind på APL. (»Et grydeklart system«, siger han).

Som dreng ville han imidlertid gerne have været forstmand, for morfar var skovrider i Jægerspris, hvor Peter Holstein voksede op. Så tænkte han på jura, men den jurist, som skulle fortælle eleverne i Ballerup Gymnasium om sit fag, blev syg og i stedet kom en nationaløkonom og sagde, at han lige havde fået 72 tilbud om jobs. Så var Holsteins valg truffet!

Han har i studieårene haft feriejob som skovarbejder. Han laver god mad og kan lide gode bøger og klassisk musik. Ikke mindst kan han lide sit job og de spændende emner, det behandler. Nu og da smutter han fra ejerlejligheden i Ballerup ud i Valby Idrætspark til fodbold. Man må holde sig i form, når man er hele 31 år gammel.

Per Bendix

Pingklubben havde en lovparagraf, der sagde: Hold din arbejdstid og din legetidskarpt adskilt. Den efterlevestil punkt og prikke af Per Bendix, 37, som i Administrationsområdet arbejder med langtidspanlægning. Mandag morgen tager han i Tirstrup maskinen til København og møder kl. 9. Fredag aften er han hjemme igen på Djursland, strigler sin hest, snakker med sin kone Lise og børnene Ann, 5, og Tine, 11. Fritid. Intet hjemmearbejde.

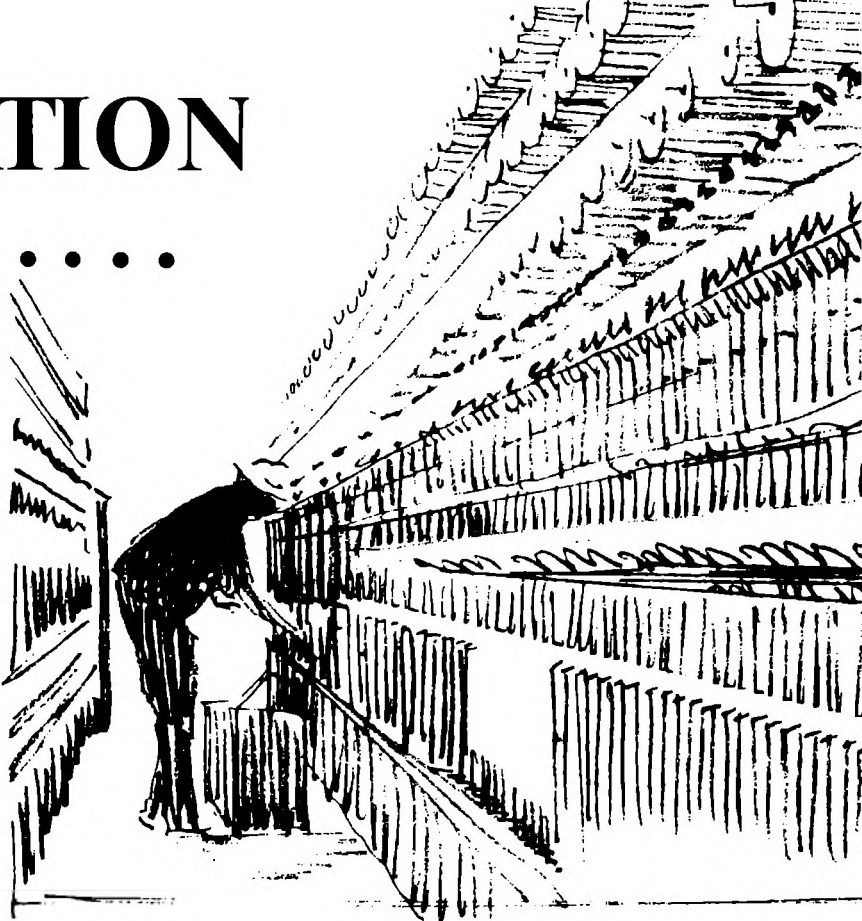
Bendix var 4, da han under besættelsen kom med sine forældre til Stockholm. Han taler flydende svensk, for han var 15, før han vendte hjem, blev student fra Karl Olsens Skole i Viborg og – efter at have været KU-landsformand og folketingsmand 1966-68 og 1971-75, cand. scient. pol. fra Aarhus Universitet. Som soldat var han bassernes talsmand. 1975 kvittede han politiken og kom til banken. Ind imellem havde han været adjunkt i Viborg. Han når også at administrere et 1000 værelses kollegium i Brabrand m.m. Travl mand.

AUTOMATION på godt og

Når man besøger »primitive« samfund, hvor det meste arbejde stadig foregår uden mekaniske hjælpemidler, slår det én, hvilket kolossalt spild af arbejdskraft der finder sted. Man er mange mand om noget, som vi i vort samfund ville klare med en enkelt mand – også ofte, hvor der er tale om rent manuelt arbejde. Hele arbejdsformen bærer præg af, at man har god tid, og at arbejdskraften ikke koster noget. Lønningerne er ufatteligt små efter vor målestok, men paradoksalt nok er arbejdsløsheden ofte meget stor, så umiddelbart ville man synes, at en mekanisering eller endog automatisering ville få katastrofale følger for befolkningen.

Det er da også det stadige argument, som fremføres fra arbejdstageres side, når en automatisering er på vej på arbejdspladsen. Sådan var det i England i forrige århundrede, da maskinerne gjorde deres indtog i tekstilfabrikkerne, og sådan er det i dag fx her i banken, hvor vi indfører on-line! Men kendsgerningerne viser jo, at det modsatte er tilfældet. *Det er automatiseringen, der er grundlag for vor velstand.*

De bankfolk, som er gamle nok til at have oplevet de tider, da man førte al bogholderi i hånden i store protokoller og beregnede renter på god gammeldags facon, må vel nok indrømme, at meget af dette arbejde nu forekommer unødigt tidkrævende og overflødigt. Det står i hvert fald helt klart, at det med det konto- og posteringsantal, vi har i dag, ville kræve en betydelig større arbejdsstyrke blot at ajourføre kontiene og beregne renterne manuelt, mens udfærdigelsen af de

mange rapporter og analyser, som i dag tilgår Hovedsædet og enhederne, simpelthen ikke ville være mulig uden edb.

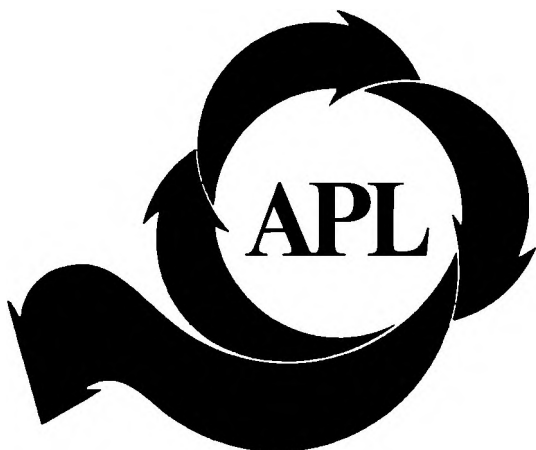
Automatiseringen har altså ikke alene betydet, at den samme tal-mæssige medarbejderstab har kunnet hamle op med en stedse større kundekreds og dermed opnå en større fortjeneste for den samme arbejdsindsats, men også, at banken har kunnet udvide sin aktivitet til en række hidtil ukendte områder.

Det er dog ikke alt i denne udvikling, som har været lige godt, og det er naturligvis også derfor, der stadig rejser sig røster imod en fortsat automatisering – især i en tid med nedadgående konjunkturer. Men hvor sættes grænsen for yderligere tekniske fremskridt? Hvor mange af os afstår fra en teknisk nyvinning, som er indenfor vor rækkevidde? Det er vel de færreste, som kan se nogen fornuft i for eksempel at foretage en indviklet regneopgave i hovedet eller på et stykke papir, hvis man har en lommeregner liggende ved siden af sig, og hvor mange tager egentlig trappen, hvis der er en elevator til rådighed, uanset at trappen måske

ville være det hurtigste og i hvert fald det sundeste?

Den tekniske udvikling lader sig næppe standse og med edb-teknikken står vi endnu kun ved begyndelsen. Det kan allerede nu forudses, at edb-teknikken i løbet af nogle få år giver mulighed for en ændring i bankens dagligdag, som er endnu større end overgangen til edb hidtil har medført. Det skulle alt andet lige kun kunne gøre vor dagligdag endnu lettere og mere spændende – og arbejdsdagen væsentlig kortere, men det kræver uden tvivl en meget stor indsats af såvel ledelse som medarbejdere, hvis vi allesammen skal høste fordelene ved de tekniske fremskridt. Det er her, det egentlige problem ligger, og det løser teknikken ikke for os. Den giver os kun *muligheden* for at skabe en bedre tilværelse.

J. Krisand

I mere end 5 år har Handelsbanken benyttet APL - et generelt, EDB-orienteret problemløsningsværktøj. Brugen af APL er fordoblet hvert år siden 1972, og i dag anvendes op mod 10% af bankens EDB-kapacitet til APL-kørsel.

Af cand.polit. Peter Holstein
EDB-Afdelingen

Moderne EDB-maskiner er efterhånden blevet så store, at adskillige enkeltbrugere »samtidigt« kan benytte samme maskine. Regnekapaciteten er enorm. Bankens største datamaskine kan udføre 30 mill. regneoperationer i sekundet. Det er derfor oplagt at lade en række brugere skiftes til at få adgang til regneenheden i brøkdeler af sekunder ad gangen. Princippet kaldes time-sharing og indebærer en effektiv udnyttelse af maskinen. I praksis vil den enkelte bruger føle det, som havde han sin egen private datamaskine til rådighed. Når han ønsker at bruge den, tilkobler han blot sin terminal til datamaskinen via det offentlige telefonnet. Faktisk kan terminalen være placeret, hvor på jorden det skal være – blot der er en telefon inden for rækkevidde. Når forbindelsen er etableret, er maskinen klar til anvendelse. Brugeren kan sætte sin EDB-kørsel i gang og vil kort efter få resultatet udskrivet på terminalen.

Netop on-line adgangen, den direkte kontakt mellem bruger og maskine, giver en række fordele. For det første nedbringes ventetiden. Og for det andet får brugeren mulighed for i konverserende form – gennem besvarelse af en række spørgsmål, stillet af maskinen – at variere kørslen efter det aktuelle behov. Måske ønskes resultatet præsenteret i tabelform eller måske i kurveform til brug for en publikation.

Time-sharing princippet og on-line adgangen muliggør udvikling af fleksible og brugervenlige EDB-systemer. Hvis hertil føjes et programmeringsprog, i hvilket man

elegant og koncist kan formulere en lang række brugerproblemer, opnås endvidere en meget kort udviklingstid. Dette er af betydning i en tid, hvor hastigt skiftende omgivelser stiller stadig stigende krav til eksistensen af informations- og styrings-systemer.

APL – A Programming Language

APL er opstået som et programmeringssprog. Navnet er hentet fra titlen på bogen: "A Programming Language", skrevet af K. Iverson, systemets ophavsmand.

I dag er APL fillige et on-line- og et time-sharing system og udmærker sig på disse områder ved at være meget enkelt at benytte. Som programmeringssprog er APL meget koncentreret og mange regneoperationer kan udtrykkes ved ganske få tegn. Et helt program kan derfor skrives på få linier. Programmet bliver på én gang hurtigt at udvikle og nemt at overskue. At APL faktisk er nemt at anvende kan ses af eksempler på, at bankfolk uden EDB-kendskab efter 3 dages kursus er i stand til på egen hånd at udvikle mindre on-line systemer i APL.

APL – i Handelsbanken

Handelsbanken har benyttet APL siden 1972 – i begyndelsen dog på Kommunedatas EDB-anlæg.

I 1975 blev det besluttet at flytte APL til eget anlæg. Dette ville dels medføre en halvering af driftsomkostningerne, og dels give adgang til bankens egne dataregistre, der af sikkerhedsmæssige grunde ikke kunne overføres til Kommunedata. APL er særdeles velegnet til udvikling af informations- og styringsystemer, der kan danne grund-

lag for ledelsesmæssige beslutninger. Anvendelsen af APL har da også været koncentreret om Hovedsædet. Især har Administrationsområdet taget APL til sig. Den daglige likviditetsstyring, overvågningen af pengemarkedsforretninger og budgetopfølgning på totalbank-niveau sker bl.a. med støtte i APL-systemer. Kreditområdet benytter APL i forbindelse med behandling af kunderegnskaber. Investeringsområdet bruger APL ved handel med pantebrev og obligationer, mens Udlandsområdet har udnyttet APL som hjælpeværktøj ved etableringen af de omfattende udlandsregistre. I afdelinger og filialer er kapitalpensionstilbuddene kendte APL-udskrifter.

APL fungerer således som et vigtigt on-line system for Hovedsædet og benyttes dagligt af mere end 50 personer. Brugen af APL er fordoblet hvert år siden 1972, og i dag anvendes op mod 10 % af bankens EDB-kapacitet til APL-kørsel.

APL – som arbejds metode

Udviklingen af APL-systemer forestås hovedsageligt af bankens APL-gruppe i EDB-Afdelingen/Informationssystemer, hvor 7 personer er fuldtidsbeskæftiget med ny- og videreudvikling af systemer for Hovedsædets brugere. Hertil kommer, at også andre EDB-medarbejdere er begyndt at anvende systemet.

APL's korte og præcise form gør

**TEKNIKKEN
OG VI**

EDB-Afdelingens APL-gruppe i sving med et problem. Fra venstre Marianne Bundgaard, artiklens forfatter Peter Holstein, Niels Gellert, Steen Mulbjerg, Michael von der Lieth og Ulrik Dall.

det muligt hurtigt at formulere selv komplicerede problemer over for maskinen. Dette lægger op til en fleksibel og dynamisk arbejdsmetode, hvor systemerne udvikles i et tæt samarbejde mellem brugerne og en APL-gruppe, der kan håndtere det hjælpeværktøj, APL repræsenterer. APL-medarbejdere bliver at opfatte som interne konsulenter, der omsætter brugernes ideer og behov til færdige APL-systemer. Da man for at udvikle og anvende disse systemer i princippet ikke behøver anden kommunikation med EDB-anlægget end den, der kan opnås gennem terminalen, kunne denne udvikling på længere sigt foretages direkte hos brugeren. APL-gruppens placering bliver således mere afhængig af brugernes placering end af EDB-maskinernes.

Mange APL-systemer er oprindeligt påbegyndt som løsning af en mindre opgave. Siden har systemet i samarbejde mellem bruger og APL-gruppe udviklet sig til at omfatte større dele af et problemområde. Denne trinvis udvikling synes typisk for APL. Systemerne udvikles gradvis – og tages i brug i samme takt. En af fordelene er naturligvis, at brugerens erfaringer indbygges undervejs. På denne måde sikres, at systemet løbende tilpasses brugernes behov.

APL – eksempler på anvendelse

Nogle få eksempler skal illustrere typiske karakteristika og anvendelsesområder for APL-systemer.

Hastige forandringer i eksterne forhold gør hurtig tilpasning af EDB-systemer nødvendig. At et APL-system trods dets størrelse bevarer sin fleksibilitet kan illustreres af følgende:

I maj 1975 indførte Nationalbanken med kort varsel helt nye belåningsregler, hvilket med ét gjorde bankens likviditetsstyringssystem uanvendeligt. Med 9 timers indsats for to APL-folk lykkedes det at tilpasse systemet til de nye regler, så det var klar til brug næste morgen.

Likviditetsstyringssystemet er tillige et godt eksempel på et APL-system, der er udviklet gradvist i et samarbejde mellem brugeren og APL-gruppen.

Erfaringerne fra arbejdet med APL viser, at det er velegnet ved udarbejdelse af konsekvensberegningssystemer, der hurtigt kan beregne følgerne af en række alternative forudsætninger. Som eksempel kan nævnes Indlånskontoets anvendelse af et diskontoændringssystem, der på grundlag af forventning om diskontoændring analyserer de driftsmæssige konsekvenser af alternative rentesatser. Hvor man tidligere har været henvist til at anvende lidt grove tommelfingerregler, kan man nu hurtigt foretage langt mere omfattende og nøjagtige beregninger som grundlag for sine beslutninger.

Som endnu et eksempel på sådanne beregninger kan nævnes et system, der tidligere benyttedes af Likviditetsstyringen ved rediskonte-

ring af veksler i Nationalbanken. Systemet fremfandt på få minutter veksler svarende til nøjagtigt det beløb, der ønskedes belånt. Derfor kunne beslutningen om rediskontering udsættes til umiddelbart før Nationalbankens lukketid. Resultatet var en bedre styring af låntagningen og en sparet renteudgift, der mere end opvejede de samlede driftsomkostninger ved kørsel af APL hos Kommunedata i hele 1974.

APL har desuden vist sig velegnet ved konstruktion af samfundsøkonomiske modeller og behandling og præsentation af tidsrækker. Bruger af disse APL-systemer er Økonomisk-Politisk Afdeling.

Hidtil har APL som tidligere nævnt stort set været koncentreret til Hovedsædets forskellige afdelinger. Men i den senere tid har der også været eksempler på anvendelse uden for Hovedsædet.

En større afdeling udtrykte for nylig ønske om bistand ved udregning af amortisations-oversigter for pantebreve. APL-programmer her til eksisterede allerede. Derfor kunne to medlemmer af APL-gruppen med kort varsel besøge den pågældende afdeling og fra en lille medbragt terminal på stedet udføre den ønskede opgave.

Andre eksempler herpå er brug af APL-terminaler til demonstrations- og uddannelsesformål f.eks. på Uglemose.

Eksemplerne viser, at medarbejdere fra f.eks. Markeds-Afdelingen eller Udlands-Afdelingen som en naturlig del af deres bagage i fremtiden vil kunne medbringe en terminal, og på få minutter etablere kontakt til bankens EDB-anlæg for at foretage beregninger, fremfinde relevante oplysninger etc.

Mere end 5 års erfaring med APL har bekræftet systemets egnethed som et generelt problemløsningsværktøj.

Med hensyn til værktøjets brug har Handelsbanken indtaget en central placering – endog i international sammenhæng. Dette skyldes den tidlige start, og ikke mindst brugernes evne til hurtigt at forstå og inddrage denne moderne tekniks muligheder i deres daglige arbejde.

Computertiden

Det var en af vore store læger, der efter at have besøgt en avanceret medicoteknisk udstilling, sagde:

»Når de apparater en dag findes på samtlige hospitaler i verden, vil alle de mennesker, som forlader hospitalerne, fejle det samme.«

Vi kan lide maskinerne, men dybest set er vi lidt bange for dem, og det, vi er bange for, er deres øjensynlige trussel mod menneskeligheden og de oprindelige og til lærte menneskelige færdigheder.

Men er der andet at være bange for end os selv? »Er vi klogere, end vi er dumme?« spørger Piet Hein i et digt om de kræfter, som forskningen har givet mennesket i hænde. Måske er det dybest set det, det hele drejer sig om.

I et af vore ingeniørfirmaer gav man en dag den dygtige gamle bogholderske en regnemaskine. Hun var henrykt og taknemmelig, men hver gang hun havde lavet et facit på maskinen, mumlede hun: »Jamen det kan da vist ikke passe!« og regnede så lynsnart efter i hovedet.

Mennesket har altid været en anelse vrangvilligt over for tekniken, ja over for ethvert fremskridt, der ændrede gammel sædvane. Da den første mand spændte en okse for en plov, har naboerne såmænd

stået dér ved markskellet og har mumlet:

»Nå, er hans kone nu ikke god nok længere?«

Det er vel rigtigt, at opfindelsen af bilen bragte en del af os ud af kondi. Til gengæld er der aldrig blevet hoppet og sprunget og trænet mere end i vor tid. Tingene ordner sig.

Men så fik vi disse regnemaskiner, og mange påstår, at den næste generation vil være ude af stand til at lægge 3 og 2 sammen uden elektronisk bistand. Er det mon rigtigt?

»Nej,« sagde en lærd professor til mig, »det er helt forkert. Børnene vil slippe for besværet med at dividere med 17, men til gengæld vil de se den matematiske verden åbne sig i al sin storhed. De vil blive lokket til at lære talkombinationernes principper og muligheder at kende. De vil blive *rigtige* matematikere. Tidligere gav de op, fordi syv udregninger af det samme stykke gav syv forskellige resultater!«

Den slags genopliver optimismen. Hvis professoren har ret, vil tekniken ikke begrænse vor indsats, men flytte den til større og rigere områder. Man hygger sig ved tanken om, at Einstein havde svært ved at lægge 3-cifrede tal sammen, og at Niels

Bohr var ordblind og dog en meget præcis skribent på det filosofiske område.

Også bankmanden vil kunne bruge sin tid på en mere konstruktiv måde, fordi edb'en ordner slavearbejdet. Det skulle i så fald svare til, at køleskab, automatisk komfur, røremaskine, blender og alle de andre køkkenvælsignelser skulle gøre husmødrene til bedre gastronomer. Er det gået sådan? Jeg spørger bare, mens visse minder om visse middage genvækker min tvivl. Jeg spørger, om *den* reaktionære sandhed dog har gyldighed, at vi mennesker skal tvinges af omstændighederne til at overvinde en masse trivielt besvær, før vi langsommeligt arbejder os op til en anerkendelsesværdig dygtighed? At man skal have rebet sejlene i stormvejr for at kunne øve godt sømandsskab på et motorskib. At man skal have slidt sig gennem algebraen for at kunne bruge en computer. At man kort sagt må krybe, før man kan gå . . .

Dermed kan da disse betragtninger afsluttes med den erkendelse, at det nok er sådan her i verden, at hvis man er et dygtigt, flittigt og velbegavet menneske med pligtfølelse, vil man kunne drive det vidt – *selv om* vi har fået alle de elektroniske hjælpemidler! K.M.

2. generation af skrivemaskiner på vej

De kommende år vil bringe en udvikling i skrivemaskinens tekstbehandling, hvis indflydelse tåler sammenligning med EDB-teknikkens, skriver fuldmægtig Knud Kruse, Administration/Organisationskontoret.

Af Knud Kruse

Udviklingen fra kun at anvende fjerpen til efterhånden at betragte det som næsten en selvfølge, at hver medarbejder har sin egen skrivemaskine, er kendt, men ikke nødvendigvis accepteret. Hvis man ser godt efter ude i mange af bankens afdelinger og filialer, kan man endnu finde skrivemaskiner i mange forskellige udgaver, som taler deres tydelige sprog om den tekniske udvikling, der også på dette område har fundet sted. I Hovedsædet kan man ikke finde ret mange af de såkaldte museumsgenstande, hvilket naturligt kan tilskrives den væsentlig større udnyttelsesgrad, som medfører en hyppigere udskiftning.

Et godt hoved

Opfindelsen og anvendelsen af kuglehovedet på IBM's el-skrivemaskiner er vel det, der har virket mest lokkende på brugere af skrivemaskiner. Måske endda hos nogle medført en opfattelse af, at det var »finere« at skrive på en sådan maskine end på en sædvanlig elektrisk skrivemaskine. Begrundelsen for at anvende kuglehoved-maskinen ligger dog i den større kvalitets- og kapacitetsmulighed.

»Slet og ret«

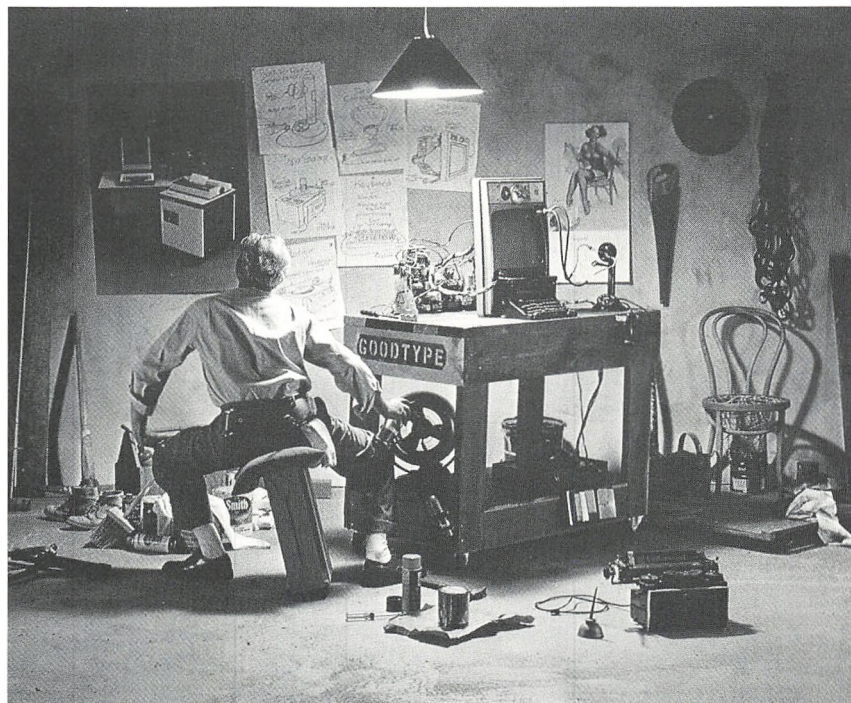
Da denne maskine senere blev forsynet med en »slet og ret« tast (korrektionstast, d.v.s. det fejlagtige anslag fjernes, og det korrekte anføres derefter på samme plads), var det na-

turligt også at anvende denne facilitet. Når der alligevel ikke findes flere af denne type skrivemaskiner i banken, så hænger det sammen med prisen, som er ca. dobbelt så høj som prisen på de elektriske skrivemaskiner, som banken primært anvender. Udviklingen på andre skrivemaskiner viser dog nu, at kuglehovedet og »slet og ret«-tasten vil blive mere almindelige, og prisen samtidig påvirket i nedadgående retning.

Maskinen der husker

Udviklingen på skrivemaskineområdet er også gået i en noget anden retning begyndende i 1965-1967 med IBM's »automatiske skrivemaskiner« d.v.s. at skrivemaskinen kan

lagre den skrevne tekst på f.eks. magnetkort, som indeholder 5000 karakterer svarende til ca. en A-4 tekstside. Denne type maskiner har kun været anvendt i hovedsædet i funktioner, som har større mængder skrivearbejde, f.eks. Udlands-Afdelingen, Korrespondancen, Oplysnings-Afdelingen og Administrations-Afdelingen. Maskinen virker i indskrivningssituationen som en sædvanlig kuglehoveds-skrivemaskine, og først ved fejlretninger, redigeringer og renskrivninger konstateres dens fordele, idet man f.eks. kun selv skal rette den egentlige fejl, f.eks. et ord, eller indsætte et nyt afsnit. Resten »husker« maskinen selv til renskriften, hvor den fejlfri tekst udskrives med ca. 900 anslag i mi-

Lene Niel ved en af Organisationskontorets automatiske skrivemaskiner, IBM MC 82.

nuttet. De automatiske skrivemaskiner anvendes f.eks. til opgaver på Organisationskontoret som udarbejdelse af »gammel forretningsorden«, EDB-Håndbogen, forretningsorden F.I.R.S., endvidere ved udarbejdelse af systemoplæg og standard-breve. Anvendelsen af disse maskiner har specielt stor betydning ved systemændringer, hvor der ofte hurtigt skal foretages ændringer i mange håndbogssider. Antallet af magnetkort i anvendelse på Organisationskontoret udgør ca. 8000 stk.

I Oplysnings-Afdelingen registreres de mest brugte oplysninger på magnetkort, således at procedurerne omkring afgivning af oplysninger kan afgives hurtigt og korrekt. Oplysnings-Afdelingen har ca. 25.000 magnetkort i anvendelse, og som kortene systemmæssigt er opbygget i dag, kan disse indeholde både en dansk og en engelsk version af oplysningen.

Avanceret tekstbehandling

Hvis man tillader sig at tidsbestemme det lige omtalte udstyr som hørende til 1. generation, betyder det, at 2. generation nu er påbegyndt, en periode som nok mere vil blive kendt som den periode, hvor begrebet »tekstbehandling« blev almindelig kendt. Kort defineret dækker ordet tekstbehandling en mere rationel måde at producere og reproducere tekst på, og dens anvendelse er som tidligere nævnt der, hvor der er væsentlige mængder tekst at arbejde med. Den mere rationelle måde skal gerne medføre øget effektivitet og færre omkostninger til selve skrivarbejdet.

systemer, der består af flere indskrivningssteder, større lagerkapacitet samt en hurtig udskrivningsenhed. Disse systemer kan yderligere udbygges, således at man via det offentlige telefonnet kan kommunikere ikke kun med systemer af tilsvarende art, men også med de store EDB-anlæg og om ønsket anvende de derværende EDB-registre.

Kun et spørgsmål om tid?

Banken har ikke truffet beslutning om anvendelse af disse mere avancerede systemer, men med den teknologiske udvikling der sker, og den interesse, der vises fra brugere af de nuværende automatiske skrivemaskiner, vil det hurtigt blive nødvendigt nøjere at vurdere disse 2. generationssystemer.

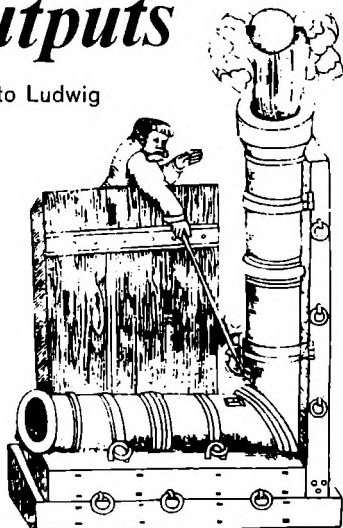
Hvis man stiller spørgsmålet, om der generelt er behov for en sådan mere organiseret form for tekstbehandling, må svaret blive et ja. Fra større undersøgelser foretaget forskellige steder i udlandet om dette emne, antydes det kraftigt, at udviklingen af teknik og omfang af ETB i løbet af 10-15 år vil være større, end det vi i dag kender på EDB-området, hvilket vel til en vis grad kan indicere de besparelsesmuligheder, der ligger i anvendelsen af tekstbehandlingsudstyr.

»ETB«

En sådan situation leder naturligt tanken hen på en udvikling, som kan paralleliseres til udviklingen indenfor EDB-sektoren. Systemerne kaldes af samme grund også »elektronisk tekstbehandling« (ETB). Systemerne kan opdeles i to grupper: »Stand-alone-systemer« og

Indfald og outputs

Af Otto Ludwig

Nu kan man sende hele EDB-anlæg til Månen. Men desværre kun nogle få af dem.

Så meget ved jeg da om EDB, at EDB ved meget mere om mig.

Alle er enige om, at data-misbruget bør indskrænkes til det mest nødvendige.

Før kunne man hurtigt komme til lægebehandling på sygehuset. Nu skal man først til databehandling.

EDB kan bl.a. bruges til statistik, men gør også en vis nytte.

Man ved, hvad man har. Hvis ikke, kan man spørge et EDB-anlæg.

Det kan ikke betale sig at lade en elektronhjerne regne ud, at 2 plus 2 er 4. For det kan folk jo kontrollere.

På de store hoteller kan EDB finde ud af, hvornår en bøfer programmør.

EDB kan bruges til en masse. Bl.a. til en masse undskyldninger.

Ifølge kildeskattedirektoratets data-anlæg skylder min datter på 3 år for 5 års sømandsskat.

Før i tiden kunne man klare alt uden EDB. Men da havde EDB heller ikke gjort alt så kompliceret.

På grund af en fejl i EDB-maskineriet har jeg i flere uger fået min morgenavis til tiden.

Som agent for Dansk Eksportfinansieringsfond

I forbindelse med forhandlingerne i København omkring levering af et turnkey sanatorium til Polen havde Handelsbanken indbudt de polske forhandlere og den polske ambassade i København med ambassadøren i spidsen til en reception den 4. maj i Erichsens Palæ sammen med vor kunde, Berg Bach & Kjeld Egmose A/S. Herudover deltog repræsentanter fra udenrigsministeriet, Eksportkreditrådet og Dansk Eksportfinansieringsfond. Gæsterne blev budt velkommen af direktør H. C. Østergaard,

der gav de polske gæster en kort orientering om køberkreditter under det danske eksportfinansieringsystem. Arrangementet var et led i Udlands-Afdelingens støtte til vor kunde, idet vi er involveret i projektet vedrørende de sædvanlige bankmæssige forhold omkring eksportforretningen i bankens egenskab af agent for Dansk Eksportfinansieringsfond.

Fra venstre Polens ambassadør Stanislaw Pichla, underdirektør P. Mathiesen, handelsattaché Jerzy Mitvraj, vicedirektør, ministersekretær Z. Gandera, fra Bach & Egmose direktør S. A. Brøchner-Petersen og ingeniør Flemming Christensen, direktør H. C. Østergaard, vicehandelsattaché J. Slazak og direktør Finn Holmgaard, Bach & Egmose.

I Galerie Asbæk

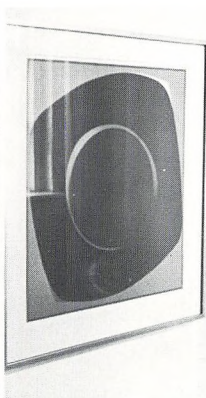
Vi bringer et par glimt fra udstillingen i København af Handelsbankens Kunstforenings indkøb i jubilæumsåret. Ophængningen tog sig godt ud og blev set af mange.

Direktør A. Bagge-Petersen, direktør Bendt Hansen og borgmester Børge Schmidt.

Billedet nederst til venstre: Direktør Niels Kampmann, bestyrer Ole Riel og direktør Henning Gade med frue.

Herunder: Civilingeniør Christian Arnstedt med kunstforenings afdæde formand, fuldmægtig Erik Rubin, fru Patricia Asbæk og den nylvalgte formand, chefprogrammør J. Krisand.

Grindsted Filialens Tilsynsråd på besøg i Hovedsædet

Grindsted-gæsterne er fra venstre direktør J. Gerding, Winther & Heide, direktør Henning Krustrup, Farre

Fjerkræksport, derefter tilsynsrådets formand, murermester Kr. la Cour Madsen, gårdejer Andreas Heich, filialdirektør Arvid Hansen, borgmester, direktør J. Bach Petersen og advokat C. Foged Jørgensen.

En specialopgave

Udlands-Afdelingen fik en eftermiddag opringning fra en sydeuropæisk korrespondentbank: – Her er en patient, der har brug for en livsvigtig medicin, som kun fås i Danmark og Sverige. Den skulle meget gerne være fremme i morgen eftermiddag.

Og så gik fuldmægtig P. Dawids, som havde modtaget opringningen, i gang. Kontakt med fabrikken om levering til nærmeste apotek. Dansk brochure-materiale fra fabrikken til omgående oversættelse i Engelsk Korrespondance. Kontakt med apoteket, der kun kunne udlevere mod recept. Kontakt med læge, som kun kunne skrive recept mod garanti for, at medikamentet i modtagerlandet udleveredes til en læge personligt. Kontakt med korrespondentbank og flyselskab herom.

Og næste morgen kunne Dawids tage til lufthavnen med medikamentet, der kom frem som det skulle. Kontorchef P. Schmaltz-Jørgensen, fra hvem vi har beretningen, siger:

Her i Udlands-Afdelingen følte vi det samme, som korrespondentbanken med næste postgang skrev til Dawids:

“May I say that it is a source of great satisfaction to us that a banking relationship although essentially an economic one, should also be a human one . . .”

»Flyvende fugl«

Idrætsklubben Skovbakken, Aarhus, fejrede 23. april 50 års jubilæum. I klublokalerne afslørede underdirektør Per Nielsen, Aarhus Filialen, en gave fra Handelsbanken: »Flyvende fugl« udført af billedhuggeren Erik Heide.

Fra venstre underdirektør Per Nielsen og, som hovedformand for Skovbakken, filialdirektør N. P. Bager, Skovbakkens næstformand, statsaut. revisor K. B. Jensen og sekretæren, prokurist Erik Gøeg.

Vesterbro Langgade - Hvidstenbros Torv

400 år på Vesterbro

I 1577 gav Frederik II ordre til, at slagting af kreaturer ikke længere måtte foregå i København (Nikolaj Plads). Slagterne slog sig så ned på det nuværende Vesterbro og startede et handelskvarter, hvis udvikling tog fart efter Christian IV's forordning af 1614 om, at der skulle bygges en by uden for Københavns Vester Port.

Vesterbro har fejret sit 400 års handelsjubilæum ved en række aktiviteter i tidsrummet 31. maj-18. juni. Herom fortæller Osbornes bestyrer, Jørgen Toftegård, at Kødbyen har lavet jubilæumspølse, opskrift anno 1616, til købs hos alle bydelens slagtere og viktualiehandlere. Bing & Grøndahl har fremstillet en jubilæumsplatte i begrænset antal med motiv fra gammelt stik

af Vesterport. Overskuddet fra såvel pølse som platte indgår i en jubilæumsfond, som årlig vil tildele en pris til »årets Vesterbro'er«, der har udmærket sig for Vesterbro. Også mange andre lokale virksomheder har ydet bidrag til fonden og deltaget i jubilæumsaktiviteten. Handelsbanken gratulerede i en lokal »Horn«-annonce med denne tegning af Alex Secher fra Vesterbros Torv ledsaget af en lokalhistorisk tekst, »400 år i glimt«. Vore tre Vesterbro-afdelinger Vesterport, Osborne og Vesterbro udleverer Alex Sechers tegning i reproduktion til interesserede og har iøvrigt i banken udstillet ting med relation til Vesterbros historie. Endvidere har Københavns bymuseum en særudstilling i anledning af jubilæet.

Bestyrer Suhr Olsen konstaterede, at udfyldning af bilag gik som en leg - eleverne var i forvejen blevet instrueret af deres lærer.

Sparer op til ferierejse

Stubbekøbing Filialen har haft besøg af Stubbekøbing Skoles 5. klasse og deres lærer, Ole Wesselhoff, som havde bedt banken fortælle lidt om boks samt om online og COM-skærmens anvendelse.

I forvejen havde banken fået en navne- og adresseliste

og efter aftale oprettet en konto på 12 måneders opsigelse for hver elev med henblik på en ferierejse til udlandet, når de om ca. 5 år kommer i realklassen. Læreren havde så fået bankbøgerne til eleverne, og ved besøget udfyldte hver elev sit eget indbetalingsbilag og fik beløbet ført i sin bog.

Farum Bytorv Afdeling åbnet i moderne landsbymiljø

Det er en skelsættende dag i Farums historie, sagde byens borgmester, Gøsta Gustavsen, da han den 28. april foretog den officielle åbning af Bytorvet. Farums borgere har hidtil i vidt omfang måttet handle udenbys på grund af underforsyning med butikker. Med Bytorvets godt 40 butikker er dette nu afhjulpet.

Mange af butikkerne får indehaveren bag disken-hygge, miljø, handelsknudepunkt og service skal karakterisere centret, siger centerforeningens formand, herreekviperingshandler Jørgen Petersen. I bestyrelsen for centerforeningen sidder også bestyrer Bjørnestad, Farum Afdeling, hvorunder den nye Farum Bytorv Afdeling hører. Daglig leder er Keld Baden, og de øvrige medarbejdere er Kirsten Dolsø, Jørgen Han-

Borgmester Gøsta Gustavsen taler på Farum Bytorvs Store Torv.

Skjolds formand, fuldmægtig H. Lauridsen modtager det store boldnet af afdelingsdirektør M. Nissen og kontorchef E. Bregnhøj, Birkerød Afdeling.

Idrætten i Birkerød

500 Birkerød-borgere, hvoriblandt flere Handelsbankmedarbejdere, deltog i Idrætsforeningen Skjolds 60 års jubilæum med fest i Søndervangshallen. Banken lykønskede med en »brugbar« jubilæumsgave bestående af bolde til alle foreningens underafdelinger.

sen, Alice Johansen, Jette Nedergaard og Ellen Risum. Åbningen var noget af en tørn for personalet, da afdelingen fra starten gik on line.

Iøvrigt har også Den Danske Bank og SDS placeret sig i centret.

Uddannelsesleder Ib Steen er i stedet.

Som slut på sæsonen

Hvert år samler Uddannelses-Afdelingen den ikke så helt lille kreds af medarbejdere, som propper noget af deres visdom ind i hovederne på os andre på Uglemose og rundt i uddannelsescentrene.

I år holdtes lærermødet den 13. maj på Uglemose. Personalechef J. Wichmann takkede på bankens vegne for årets indsats og orienterede om de nye emner, der i den kommende tid skal

arbejdes med på uddannelsesfronten. Derefter var der foredrag af tidligere Handelsbankmand, nu management-konsulent, Niels Carmel.

Programmet for den fornøjelige afslutning på dagen var som altid omgærdet med den dybeste hemmelighedsfuldhed, og i år blev der i ordets egentlige betydning taget kegler på arrangementet, da lærerkollegiet blev sluppet løs i Frederikssunds Bowlinghal.

To timer, der fløj af sted

Der er et helt års ventetid, hvis man ønsker at overvære en optagelse i TV-byen i Gladsaxe. Så tålmodige var arrangørerne af Ungdommen på Uglemose ikke, men

det var spændende nok endda, fortæller vor hjemmelsmand Claus Hansen fra OK. 50 af bankens unge medarbejdere, hvoraf 5 fra Rønne Filialen, deltog i det vellykkede arrangement søndag eftermiddag den 1. maj. To dygtige damer fra

TV-Byen viste rundt og fortalte. Vi vendte vist alle hjem med større forståelse af, hvorfor vi skal betale TV-licens, og hvorfor der er 1100 ansatte i »Gyngemosen«, siger Claus Hansen. Turen endte iøvrigt i Tivoli, hvor banken traktede.

Ved Hovedvægten i TV-Byen.

Bestyrelsesmøde i Banque Nordique

Manufacturers Hanover Banque Nordique i Paris holder hvert år et af sine bestyrelsesmøder hos en af aktionærbankerne, og i år var turen kommet til Handelsbanken. Billedet er fra en pause i mødet på Uglemose torsdag den 2. juni.

Om fredagen aflagde man besøg hos Brüel & Kjær A/S, hvis franske datterselskab er kunde hos Manufacturers Hanover Banque Nordique.

Fra venstre: F. J. Colby, Directeur, og A. d'Arjuzon, President Directeur Général, Paris. Vice-administrerende direktør Olli Kaila, Kansallis-Osake-Pankki. Vice President John Turnbull og Senior Vice President Donald McCree, Manufacturers Hanover Trust Company, New York. Kontorchef Ole Dam-Hendriksen, J. Deleau, Directeur Général Adjoint, Paris, vice-administrerende direktør Finn Borgersen, Den norske Creditbank og vicedirektør Svend Kæstel, der er vort bestyrelsesmedlem i Banque Nordique.

Dwight Allen, Senior Vice President & Deputy Managing Director, MHTC, NY, George Balamut, advokat, NY, og direktør Lars Evander, Svenska Handelsbanken, deltog også i bestyrelsesmødet.

Fru Bente Gade uddeler præmierne til de danske og udenlandske sejlsportsfolk.

Søværnets Tambour Korps trækker op.

Tatoo på Uglemose

Kongelig Dansk Yachtklub havde i maj besøg af sejlere fra Stamford i USA. Programmet – udover sejladserne naturligvis – var stort. Søndag den 21. maj samlede alle deltagerne på Uglemose, hvor fru direktør Henning Gade overrakte de mange præmier. Søværnets Tambour Korps underholdt med Tatoo på plænen. Taktfaste marcher og gjaldende fanfarer lød til glæde for deltagerne og forhåbentligt også for hele omegnen.

Annoncen vandt genklang

Da en kunde i Søndre Afdeling, Århus, havde set »Ejer af 132 soldater« – annoncen, kom han ind og fortalte bestyrer Werner Christiansen, at han havde en stor samling tinsoldater. Banken måtte gerne låne dem til en vinduesudstilling, og den morsomme ide blev naturligvis straks realiseret.

Golfmester 1977

Lørdag den 11. juni afvikledes på Skt. Knuds Golfbane i Nyborg det interne Handelsbank-mesterskab i Golf. Sidste efterår var der arrangeret udtagelsesmatcher øst

og vest for Storebælt – så finalen i Nyborg blev et opgør mellem de 3 bedst placerede fra hver af disse matcher.

Finalens ældste deltager var pensioneret filialdirektør Thyssen fra Bramminge, men alderen var ikke noget større handicap for Thyssen, som efter en spændende og meget jævnbyrdig runde kunne udråbes til Handelsbank-mester for 1977.

Runner-up blev arrangøren af mesterskabet, Jens Juul, Holbæk – et point efter.

En komité er allerede nedsat til at arrangere næste års mesterskab, hvor vi håber at se endnu flere golfspillende Handelsbankfolk, siger Thomas Bjerregaard.

Birthe Kløve Larsen og Flemming Skov i aktion.

På Hørgården - Nordens mest moderne plejehjem

Vort institutionskontor i Plejecentret Hørgården har nu - efter adskillige omflytninger siden åbningen i 1975 - fundet sin endelige placering.

Kontorets leder, fuldmægtig Steen Rasmussen fra Brydes Allé Afdeling, beretter: - I samråd med forstander Poul Bertholt og plejekomiteens formand, fru Gudrun Urban Hansen er banken nu anbragt helt centralt tæt ved receptio-

nen, der er plejehjemmets nerve.

Samtidig har vi efter ønske fra centrets beboere ændret åbningstiden til hver onsdag kl. 11-12, og efter disse ændringer er aktiviteten i kontortiden steget betydeligt. Vi har også indgået et nærmere samarbejde med den lokale beboerforening, som mange gange bruger vor kontorplads til forskellige småudstillinger, samtaleplads m.v. i forbindelse med centrets arrangementer, siger Steen Rasmussen.

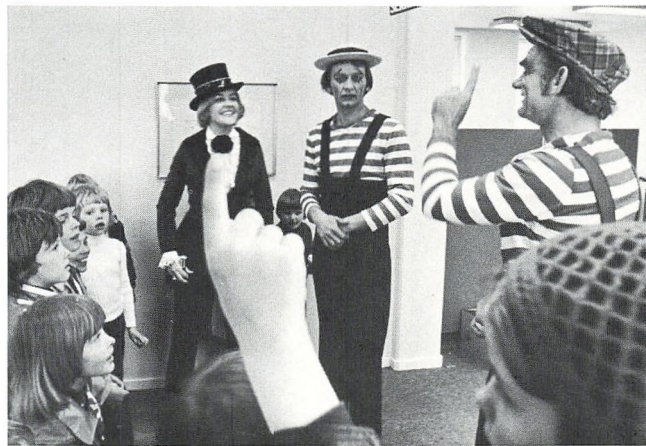
Sjov i Slagelse

I forbindelse med en dansk-engelsk uge i byen havde filialen, retteligt kaldet Banken for Slagelse og Omegn, allieret sig med Nelly Jane og et par kløvne fra Cirkus Benneweis, hvis optræden i banklokalet gjorde megen lykke.

Samtidig præsenteredes en af byens virksomheder på original vis: Turist- og erhvervschef Henning Klesttrup havde udfordret byens borgere til en kunstnerisk dyst i lakrids, og i banken

kunstnere havde fået ud af en kasse med Lagermanns farvestålende produkter, en træplade og noget lim. »Kunstnerne« var: chefredaktør Peter Eliassen, Sjællands Tidende, Ebbe Parsner, formand for erhvervsrådet, Ove Mandal Andersen, formand for Fællesorganisationen, vicedadsbibliotekar Vibeke Hvidtfeldt, cirkusdirektør Eli Benneweis og filialens souschef Niels Grastengaard.

Nelly Jane og hendes Benneweis-kolleger giver cirkusforestilling i banken.

70

3. juli 1977
pens. bestyrer Valdemar Rasmussen,
Højbjerg/Aarhus,
adr.: Christiansholmsvej 3, 8260 Viby J.

9. juli 1977
pens. kontorchef Detlef A. Davidsen,
Udlands-Afdelingen,
adr.: Fredensvej 50, 2920 Charlottenlund

24. juli 1977
pens. fuldmægtig Carl Wulff-Hansen,
Afgregnings-Afdelingen,
adr.: Østerbyvej 25, 9940 Byrum, Læsø

11. august 1977
Olaus Nielson, Horsens

60

15. juli 1977
Emmy Olsen, Helsingør

15. juli 1977
Elly Hoffmeyer, Beholdnings-Afdelingen

30. juli 1977
prokurist O. H. Lund Petersen, Horsens

31. juli 1977
bankbetjent Jørgen Jensen, Hovedsædet

22. august 1977
Gerda Olsen, Fordelingscentralen

25. august 1977
Ebba Weeke, Fordelingscentralen

28. august 1977
filialdirektør Thorkild Christiansen
Frederikssund

50

13. juli 1977
fuldmægtig Elisabeth Hansen, Aarhus

18. juli 1977
Sten Nielsen, Depot-Centralen

29. juli 1977
Gunhild M. Offersgod Hansen, Holstebro

27. august 1977
kasserer Knud Meyer, Maribo

RUNDE FØDSELSDAGE

80

11. juli 1977
pens. prokurist Karl Hegelund, Hovedsædet,
adr.: Ledreborg Alle 18, 2820 Gentofte

19. juli 1977
pens. fuldmægtig H. C. Beimer, Viborg
adr.: Aarhusvej 43, 8800 Viborg

11. august 1977
pens. fuldmægtig Math. Møller, Sønderborg
adr.: Asylvej 7, 6400 Sønderborg

75

3. juli 1977
Albert Raahauge Christensen, Nørre-Ålslev

26. juli 1977
pens. kasserer Christian Hansen, Varde
adr.: Nordentoftsvej 3, 6800 Varde

Personalia

Jubilæer

40

1. juli 1977
fuldmægtig
Mogens Maale
Hvalvingen

25

5. juli 1977
fuldmægtig
Inge Pedersen
Maribo

6. juli 1977
Laura Ørvad
Nakskov

15. juli 1977
bestyrer
Henning Mogensen
Halskov

15. juli 1977
fuldmægtig
Rita Hald
Bramminge

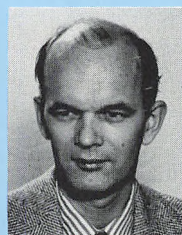
1. august 1977
fuldmægtig
Axel Houg
Vemmelev

1. august 1977
bestyrer
J. Becher Katstrup
Jyderup

1. august 1977
kontorchef
Søren Jensen
Sølvtrø

1. august 1977
fuldmægtig
H. H. Jersin
Skovshoved Bank

1. august 1977
prokurist
Henny Boesen
Banken for Slagelse
og Omegn

Pens. bankbetjent Erik Nielsen

Betjent Erik Nielsen afgik den 23. april ved døden, 65 år gammel.

Erik Nielsen blev ansat i banken i 1927. Han var i mange år tilknyttet ValbyAfdeling, hvorefter han gjorde tjeneste som penge-vognschauffør. Dette job bestred han indtil 1969, da han af helbredsmæssige årsager måtte lade sig førtidspensionere. Erik Nielsen vil blive husket som en god, pligt-opfyldende og ærlig kollega, som trods det, at han var af den gamle skole, var respekteret og afholdt af sine yngre kolleger.

V.P.

Pens. bestyrer Marius Vandborg

En af Frederiksberg Handelsbanks tidligere medarbejdere, bankbestyrer Marius Vandborg, afgik ved døden den 28. april 1977, 80 år gammel.

Marius Vandborg, der blev ansat i Frederiksberg Handelsbank den 1. maj 1920, var gennem hele sin ansættelsestid en vellidt, optimistisk og glad kollega, hos hvem man altid kunne få råd og vejledning.

Ikke alene indenfor bankens virke, men også udenfor gjorde Marius Vandborg et meget stort og fortjenstfuldt stykke arbejde bl.a. indenfor F.D.F., Børnehjælpsdagen og Menighedsplejen, hvilke arbejder han fortsatte med efter sin pensionering, indtil sygdom og tiltagende svaghed hindrede dette. De sidste måneder før sin død var Vandborg plaget af alvorlig sygdom.

Aa.J.

Pens. bestyrer Aage Pock

Forhenværende bestyrer Aage Pock afgik pludselig ved døden den 18. maj 1977 i en alder af 73 år.

Aage Pock ledede Klampenborg Afdeling fra afdelingens etablering i 1936 indtil sin pensionering i 1971. Gennem de mange år har mange unge medarbejdere fået deres første viden om bank i Klampenborg Afdeling og her nydt godt af hans store viden og erfaring. Han var en meget dygtig bankmand, og meget afholdt af afdelingens kunder.

Efter sin pensionering var Aage Pock stadig en af Klampenborgs markante skikkelser. Han boede indtil sin død i Klampenborggård, hvor banken også har sine lokaler, og han kendte og var kendt af de fleste, der bor i området.

Vi vil fra personalets side savne hans høje skikkelse, når han vinkende gik forbi bankens vinduer på vej til en af sine mange spadsererture i Dyrehaven. Det var med vemod vi hørte om hans død.

K.R.

Udnævnelser

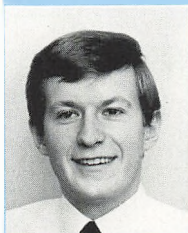
Fuldmægtig Niels Dahl-Sørensen (31), Gammeltorv Afdeling, er udnævnt til filialdirektor ved den kommende Ringsted Filial.

Fuldmægtig Egon Fogh (33), Organisationskontoret, er pr. 1. maj 1977 udnævnt til kontorchef og souschef ved Struer Filialen.

Fuldmægtig Ole Christiansen (34), Ordrup-Charlottenlund Bank, er pr. 1. maj 1977 udnævnt til souschef ved Hellerup Afdeling.

Fuldmægtig Jens Risum (29), Nordens Plads Afdeling, er pr. 1. maj 1977 udnævnt til souschef ved Lyngbyvej Afdeling.

Fuldmægtig Jørgen Engbjerg (33), Handelsbanken i Charlottenlund/Charlottenlund Autobank, er pr. 1. maj 1977 udnævnt til souschef ved Buddinge Afdeling.

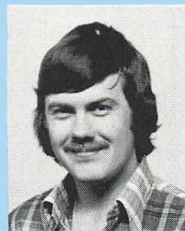
Fuldmægtig Ib Krogh-Nielsen (33), Padborg, er pr. 1. maj 1977 udnævnt til souschef ved Padborg Filialen.

Fuldmægtig Gert Frydenlund (33), Tarup Center Afdeling, er pr. 5. april 1977 udnævnt til daglig leder af Korup Afdeling, Odense.

Assistent Asta M. Jepsen (57), Padborg, er pr. 1. maj 1977 udnævnt til kasserer ved Padborg Filialen.

Assistent Klavs Østergaard (25), Nørrebro Afdeling, er pr. 16. maj 1977 udnævnt til kasserer ved Nybro Afdeling.

Assistent Hanne Bjerregaard Jørgensen (22), Skodsborg Afdeling, er pr. 1. maj 1977 udnævnt til kasserer ved Skodsborg Afdeling.

Fuldmægtig Bjarne Nielsen (28), Ordrup-Charlottenlund Bank, er pr. 1. juli 1977 udnævnt til daglig leder af den kreative markedsførings- og reklamefunktion i banken.

Assistent Finn Hylmar (21), Islands Brygge Afdeling, er pr. 1. maj 1977 udnævnt til kasserer ved Islands Brygge Afdeling.

Kasserer Jørgen Holm (28), Handelsbanken i Charlottenlund/Charlottenlund Autobank, er pr. 16. maj 1977 udnævnt til kasserer ved Gladsaxe Afdeling.

BESTÅEDE EKSAMINER: Handelsmedhjælpereksamen:

Gullvor Bengtsson, Mårkærvej
Doris Rita Eriksen, Østerbro
Birthe Kløve Larsen, Sundby
Birgit Randbøll Nielsen, Tåstrup
Anne Petersen-Westergaard, Århusgade
Kirsten Reiter, Hillerød

Det videregående 2-årige Bankkursus:

Ole Risum, Store Kongensgade

FORFLYTTelser

Fuldmægtig Steen Duurloo, Rantzausgade, til Hovedsædet
Bestyrer J. Keese, Bellahøj, til Hovedsædet
Fuldmægtig Henrik Bjørn Nielsen, Sydhavns, til Hovedsædet

ELEVER UDNÆVNT TIL ASSISTENT

pr. 1. april 1977
Andre Overgaard Jensen, Valby
Susanne Ersgaard, Enghavevej
Connie Kjeldsen, Sønder Boulevard
Susanne Birgitte Nielsen, Langebro
Birgitte Aaslyng, Søborg

pr. 1. maj 1977
Eva Bøtker, Bispebjerg
Lis Klemmen Larsen, Godthåb
John Sørensen, Godthåb
Erik Hinsch, Tårnby Park
Eva Helen Wolfson, Kommunehospital

NYANSATTE

Hvælvingen
Kirsten Elisabeth Frørup
Økonomisk-Politisk Afdeling
Ole Hesselberg
Sundby
Elise Tarp
Vesterport
Mikael Fauverby Frandzen
Ebeltoft
Lisbeth Graversen
Århus
Kirsten Pedersen

Personalia

FORSIDE

Dronning Margrethe, Prins Henrik, Kronprins Frederik og Prins Joachim tager afsked med bankens formand, kammerherre M. Olufsen og direktør Bendt Hansen efter en forevisning i direktionslokalerne af filmen »Der var engang – og endnu«. I baggrunden ses hofdame Alette Bardenfleth og orlogskaptajn H. Gjødsbøl.

TEMA: TEKNIKKEN OG VI

side 2

Mere og mere omgiver teknikken os og præger vore handlinger. Kravene til den enkelte bliver ikke mindre eller færre, men teknikken åbner muligheder for mere kreativt og meningsfyldt arbejde. Teknikken og menneskets forhold til den er det gennemgående tema i dette nummer af Vor Bank.

VorBANK

HANDELSBANKENS HUSORGAN
24. ARGANG NR. 3 JUNI 1977

Udgivet af Aktieselskabet Københavns Handelsbank

REDAKTION

Underdirektør D. Vittrup, ansvarshavende redaktør
Prokurist Birthe Carsten Pedersen
Redaktør Knud Meister
Prokurist Ole Hansen, Afregnings-Afdelingen
Filioldirektør J. Bek Jensen, Kolding
Fuldmægtig Edith Lajer, Personale-Afdelingen

ADRESSE

Aktieselskabet Københavns Handelsbank
Holmens Kanal 2, 1091 København K.
Tlf. (01) 12 86 00

REDAKTIONSKOMITÉ

Kontorchef Knud Bojsen, Udlands-Afdelingen
Filioldirektør Arne Christensen, Aalborg
Filioldirektør H. Tromholt Christensen, Nykøbing Fl.
Kontorchef Jørgen Dige, Administrations-Afdelingen
Bankassistent Saddle Ebsen
Prokurist Finn Hagen, Administrations-Afdelingen
Direktør W. Horn Hansen, Horn Reklame/Kommunikation
Chef-programmer J. Krisand, EDB-Afdelingen
Prokurist P. Munch, Aarhus
Filioldirektør F. J. Rudolph, Aabenraa

INDHOLD

- 2 Teknikken og vi
- 3 Medejere af Nordic Bank i London
- 4 Der er kommet mange nye aspekter til, referat af chef- og souchefmøder
- 8 På besøg i fortiden
- 9 Handelsbanken år 1984, rundbordssamtale
- 15 Valget af energikilder – det kommer os ved
- 16 Nærbilleder
- 17 Automation på godt og
- 18 APL
- 20 Computertiden
- 21 2. generation af skrivemaskiner på vej
- 23 Banken rundt
- 29 Personalia

Tryk: L. Levison Junr.

Lay-out: Kay Henning Nielsen

Stof til næste nummer af Vor Bank
må være redaktionen
i hænde senest den 15. juli

»DER ER KOMMET MANGE NYE ASPEKTER TIL«

side 4

Referat af forårets chef- og souchefmøde, hvor ledelsen gav et situationsbillede af bankens virksomhed.

HANDELSBANKEN ÅR 1984

side 9

»Vi kan næppe drømme om, hvordan det hele bliver om syv år, men vi kan se nogle tendenser«, siger en af de seks indsigtfulde kolleger, der har deltaget i en rundbordssamtale om emnet med redaktør Knud Meister som ordstyrer.

VALGET AF ENERGIKILDER – DET KOMMER OS VED

side 15

Om 15 år kan det meget vel være solfangeren på taget af dit hus eller vandrørene under jorden i din have, der er med til at løse Danmarks energiproblemer, skriver pressechef Stig Andersen.

